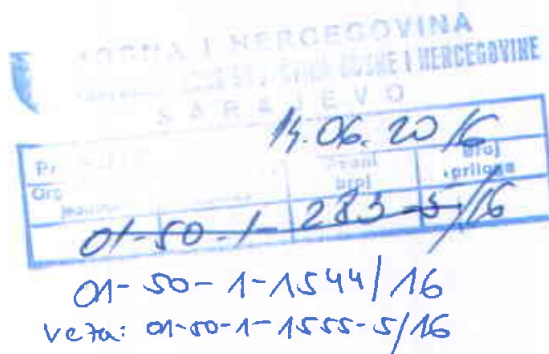

Broj: 05-07-3-1745/16
Sarajevo, 14. 6. 2016. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH
- Zastupnički dom -

SARAJEVO

PREDMET: Zaključak Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine
Bosne i Hercegovine

V e z a: Vaš akt broj: 01-50-1-283-5/16 od 30. 5. 2016. godine

Vežano za vaš akt, gornje oznake i datuma, obaviještavamo vas da se Vijeće ministara BiH, na 60. sjednici održanoj 14. 6. 2016. godine, upoznalo s Informacijom o trenutnom stanju aktivnosti na obradi rezultata popisa stanovništva, kućanstava i stanova u BiH 2013. godine.

U pravitku dostavljamo spomenutu Informaciju koju je pripremila Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine.

Istodobno dostavljamo i elektronsku verziju Informacije.

S poštovanjem,

Broj: 11-43-2-12.650-1 / 16
Sarajevo, 06.06.2016. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA BiH
GENERALNO TAJNIŠTVO
Trg BiH br.1
71000 Sarajevo

PREDMET: Informacija o trenutnom stanju aktivnosti na obradi rezultata Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013. godine dostavlja se-

Poštovani,

U vezi sa vašim aktom br: 05-07-1-1686-12b/16 od 03.06.2016. godine, u cilju uspješnog realiziranja projekta "Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013. godine" dostavljamo Vam informaciju o Popisu stanovništva iz 2013. godine, a u vezi sa usvajanjem Jedinstvenog programa obrade podataka popisa stanovništva, kućanstava i stanova u BiH 2013. godine.

Proces obrade rezultata Popisa se od početka 2015. ne odvija sukladno planom aktivnosti definiranim prije početka obrade i usvojenim od strane Središnjeg popisnog ureda.

Uzrok kašnjenja aktivnosti na obradi podataka popisa je bio nepostojanje konsenzusa o Jedinstvenom programu obrade podataka (u daljnjem tekstu: Jedinstveni program), koji definira sve korake i detaljno utvrđuje pravila obrade popisnog materijala.

Problemi na obradi podataka popisa su počeli krajem 2014. i početkom 2015. godine kada je kompletan popisni materijal skeniran, kada su očitani podaci sa popisnih obrazaca i smješteni u jedinstvenu bazu podataka.

Prilikom definiranja načina određivanja rezidentnog statusa za popisane osobe statističke institucije u BiH nisu imale jedinstven stav što je uzrokovalo zastoje u usvajanju Jedinstvenog programa čiji se najvažniji dio odnosi na izvođenje rezidentnog, odnosno stalnog stanovništva BiH.

Nakon održane 20. i 21. misije IMO tima (20. od 18. do 21. studenog 2014. i 21. od 24. do 27. veljače 2015. godine), na kojima je predstavljeno stanje aktivnosti na obradi podataka popisa. IMO tim je u izvješćima sa 20. i 21. misije dao preporuke da se hitno trebaju riješiti otvorena pitanja o načinu izvođenja rezidenta i o setu popisnica koje ne idu u proces obrade jer nisu popisane sukladno metodologijom, kao i način na koji se otvorena pitanja trebaju riješiti.

U međuvremenu, između dvije IMO misije, predsjedatelj IMO misije gosp. Pieter Everears uputio je statističkim institucijama **05.02.2015. godine pismo** u kojem se traži da sva otvorena pitanja budu riješena do 16.02.2015. godine kako bi se nastavila obrada podataka popisa

sukladno usvojenim planom aktivnosti. U pismu su bile precizno opisane sve odluke koje je trebalo donijeti od strane statističkih institucija u BiH.

Na bazi preporuka IMO tima i pisma gosp. Pietera Everearsa Agencija za statistiku BiH je doradila prijedlog Jedinštenog programa i isti dostavila na razmatranje entitetskim zavodima za statistiku.

Nakon dostavljanja prijedloga Jedinštenog programa entitetski zavodi za statistiku su dostavili svoje komentare na temelju kojih je bilo vidljivo da prijedlog Agencije nije jednoglasno prihvaćen.

U međuvremenu je Agencija pokušavala da usuglasi stavove sa entitetskim zavodima za statistiku i na taj način konsenzusom dođe do teksta Jedinštenog programa.

Agencija je u tom razdoblju intenzivno pokušavala da dođe do rješenja, ali nije bilo moguće jednoglasno prihvatanje prijedloga Jedinštenog programa.

Nakon informacije prema IMO timu, da statističke institucije nemaju usuglašen stav oko otvorenih pitanja, predsjedatelj međunarodnog monitoring tima (u daljnjem tekstu: IMO) je 09.06.2015. godine održao sastanak sa direktorima Agencije za statistiku i entitetskih statističkih institucija kao i sa predsjedateljem VM BiH gosp. Denisom Zvizdićem.

Na navedenim sastancima direktori statističkih institucija su upoznati sa preporukama IMO tima koje se odnose na obradu podataka popisa: izuzimanje/uvrstavanje određenih popisnica, uporaba probablističkih pravila u obradi i stavom IMO tima o korištenju pitanja 40 za izvođenje rezidenata/stalnog stanovništva.

Nakon sastanka gosp. Pieter Everears, predsjedatelj IMO misije, dostavio je u pismenoj formi preporuke (**broj dokumenta: ESTAT-A0/PE/A3/CJ/MA/bm (2015) 2841026 od 16.06.2015. godine**) predsjedatelju VM gosp. Zvizdiću i direktorima i zamjenicima direktora statističkih institucija.

U preporukama su vrlo jasno izraženi stavovi IMO tima po svim navedenim pitanjima i to:

- Izuzimanje/uvrstavanje određenih popisnica: pošto statističke institucije imaju različite stavove po ovom pitanju IMO tim preporučuje da se od svih kategorija koje su predmet uključivanja/isključivanja u daljnju obradu uključi jedino kategorija „djeca mlađa od 15 godina koja su dala podatke za sebe“. Sve druge kategorije isključuju se u preliminarnoj fazi;
- Korištenje pitanja 40 (mjesto rada/školovanja): obzirom da ovo nije ključno pitanje za provođenje popisa, i da u Zakonu nije navedeno da treba biti dio varijabli koje se koriste za utvrđivanje statusa rezidenta, IMO tim smatra da se isto ne treba koristiti za određivanje ili ispravljanje statusa rezidenta;
- Uporaba probablističke metode za imputaciju vrijednosti koje nedostaju u pitanjima 1-7: IMO tim smatra da je pažljiva uporaba probablističke metode odgovarajuća da se označi status rezidenta za neodgovor u određenim varijablama u pitanjima 1-7. Zbog zadržavanja što većeg kvaliteta dobijenih odgovora primjena probablističke metode treba biti ograničena na izmjenu maksimalno 2 pitanja.

Popisni ured Agencije za statistiku BiH (PUA) pažljivo je razmotrio sve preporuke IMO tima i iste prihvatio te ih uvrstio u Jedinštveni program na sjednici PUA održanog dana 18.06.2015.

Nakon toga, u komunikaciji sa predstavnicima IMO tima, Agencija za statistiku BiH je dobila potvrdu da ovako pripremljen Jedinštveni program zadovoljava sve preporuke IMO tima i da

će rezultati popisa obrađeni sukladno ovim Jedinstvenim programom biti međunarodno priznati i uporedivi.

Jedinstveni program, revidiran sukladno IMO preporukama, zajedno sa preporukama IMO tima su dostavljeni entitetskim zavodima za statistiku na mišljenje i izjašnjenje o njihovom prihvatanju.

Republički zavod za statistiku RS je u dopisu br: **06.3.07/061.1.2.15-154/15 od 23.06.2015.** dostavio izjašnjenje na predloženi revidirani Jedinstveni program i preporuke IMO tima u kojem nisu prihvatili preporuke IMO tima niti predloženi Jedinstveni program.

Federalni zavod za statistiku je dostavio izjašnjenje (**e-mail-om od 23.6.2015.**) da će zauzeti stav nakon dostavljanja zvaničnih smjernica od strane VM BiH jer kako navode preporuke su izravno upućene VM BiH.

Dana 26.06.2015. održana je 39. dopisna sjednica Središnjeg popisnog ureda (SPU) na kojoj su razmatrane preporuke IMO tima i revidirani Jedinstveni program.

Na navedenoj sjednici Središnjeg popisnog ureda nije postignuta suglasnost o prihvatanju Jedinstvenog programa za obradu podataka Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013. godine“, koji je predložila Agencija za statistiku BiH i koji je u potpunosti usklađen sa svim IMO preporukama.

Entitetski zavodi za statistiku su ponovo, izravno, uputili pismo predsjedatelju IMO tima gosp. Everearsu o svojim stavovima i neslaganju sa preporukama i predloženim Jedinstvenim programom (**pismo FZS br: 01-05.2- 885/15 od 22.06.2015. i pismo RZS RS br:06.3.07/061.1.1.8-58/15 od 24.06.2015. se nalaze u prilogu**).

U odgovoru na navedena pisma (dopis br: ESTAT-A0/PE/A3/CJ/MA/cp (2015) 3008386 od 26.06.2015. je u prilogu). Gosp. Everears je izrazio veliko razočarenje sadržajem navedenih dopisa entitetskih zavoda.

Naveo je još da je namjera IMO tima bila da u pismenoj formi dostavi tehničke preporuke za rješavanje otvorenih pitanja te da su sve preporuke temeljene na međunarodnim i europskim standardima. Ova rješenja su morala biti donesena, u cilju objave podataka popisa održanog u jesen 2013. godine, od strane statističkih institucija u BiH, ali pošto nisu onda je IMO tim predložio rješenja sukladno međunarodnim standardima i preporukama.

Gosp. Everears je također naveo da su preporuke IMO tima jasno izražene u pismu od 16.06.2015. godine te da predstavljaju konačni stav IMO tima koji će nadgledati njihovo provođenje.

Nakon 39. sjednice SPU-a održane 26.06.2015. godine održano je još 4 sjednice SPU-a do kraja 2015. godine kada je 09.12.2015. godine imenovan novi menadžment Agencije za statistiku BiH.

Agencija za statistiku je u kontinuitetu informirala VM BiH o stanju aktivnosti na obradi podataka popisa. U tijeku 2015. godine Agencija je dostavila 5 informacija sa informacijama o obradi podataka popisa.

Nakon imenovanja novi menadžment je krenuo u intenzivno rješavanje otvorenih pitanja na popisu sa ciljem završetka poslova na obradi podataka popisa.

Održane su redom 44., 45. (sa nastavkom iste), 46. (sa nastavkom iste) i 47. sjednica SPU-a na kojima je razmatran prijedlog Jedinštenog programa od strane Agencije za statistiku BiH, usklađen potpuno sa preporukama IMO tima.

U međuvremenu, između sjednica SPU-a održano je više radno-konzultativnih sastanaka rukovodstava statističkih institucija na kojima su raspravljana sporna pitanja (naročito pitanja utvrđivanja rezidenta) s ciljem usuglašavanja rješenja i postizanja dogovora.

Federalni zavod za statistiku je u potpunosti prihvatao predloženi Jedinštveni program, a Republički zavod je bio protiv prijedloga Jedinštenog programa.

Stav Republičkog zavoda nije bio konzistentan jer se broj spornih pitanja mijenjao od sjednice do sjednice, na način da bi neke dileme koje su bile riješene u 2014. ili 2015. godini bile ponovo potencirane kao otvorena pitanja (primjer su pitanja primjene determinističkih pravila i izračun varijable trajanje gdje je RZS RS prvo prihvatio predloženi način izračuna, a nakon određenog vremena ponovno je problematizirao, odnosno nije prihvatio predloženo rješenje).

Za svako od 6 otvorenih pitanja stručni timovi sve tri statističke institucije napravili su dodatne analize koje su predstavljene SPU-u i rukovodstvima statističkih institucija s ciljem usuglašavanja stavova o istima. O navedenim analizama informirano je i VM BiH u informaciji dostavljenoj 10.05.2016. I nakon dodatnih analiza stavovi o otvorenim pitanjima su ostali nepromijenjeni tj neusuglašeni.

Na nastavku 46. sjednice SPU-a broj neusuglašanih pitanja se povećao sa 4 na 6. Pored 4 postojeća (primjena probablistike u rješavanju nekonzistentnosti podataka, redosljed isključivanja popisnica iz procesa obrade, kategorije popisnica koje se isključuju i primjena pitanja 40 za revidiranje rezidentnog statusa popisane osobe) dodana su i dva nova (izračun varijable trajanje i primjena determinističkih pravila u rješavanju nekonzistentnosti podataka) Iz navedenog je očito da je proces dogovaranja i traženja rješenja krenuo u drugom smjeru tj. povećanju razlika i divergenciji stavova.

Na samoj sjednici SPU-a direktori entitetskih zavoda su se složili da se ovo pitanje riješi na način da Agencija utvrdi Jedinštveni program. Nakon sjednice entitetski zavodi su ponovo dostavili (službene) dopise Agenciji u kojima traže da Agencija hitno utvrdi Jedinštveni program.

Kako unutar kolegija rukovodstva Agencije nije postojao konsenzus o istom pitanju i nije ga bilo moguće postići; zamjenik Miljan Popić je zagovarao stavove Republičkog zavoda, a zamjenik Fadil Fatić je prihvatio prijedlog Jedinštenog programa kojeg je predložila Agencija, te nakon dostavljane informacije VM BiH i činjenice da se ista nije razmatrala niti stavila na dnevni red VM BiH, a uvažavajući činjenicu da se približava zakonski rok za objavu rezultata popisa i da je krajnje vrijeme da se utvrdi Jedinštveni program kako bi se sustigao zakonski rok za objavu rezultata popisa.

Svjesni činjenice da je pravovremena objava rezultata popisa od ključne važnosti s obzirom na relevantnost popisnih podataka za planiranje i izradu politika u Bosni i Hercegovini, kao i u kontekstu europskih integracija, uključujući provedbu Reformske agende i jedan od temeljnih preduvjeta BiH na europskom putu.

Uvažavajući sve navedeno, kao i činjenicu da je rasprava na 45., 46., a naročito na nastavku 46., i 47. sjednici SPU-a išla u smjeru udaljavanja stavova i otvaranja dodatnih pitanja od strane predstavnika RZS RS postalo je potpuno jasno da jedino moguće rješenje za nastavak i završetak obrade podataka popisa predstavlja usvajanje Jedinštenog programa koji je

potvrdio IMO tim, te je direktor Agencije koristeći svoje obveze i ovlasti sukladno Zakonom o statistici i Zakonom o popisu donio Jedinštveni program.

ULOGA IMO TIMA U POPISU

Posebno je značajna uloga IMO tima u procesu verifikacije podataka sa popisa u BiH. Poslije usvajanja Zakona o popisu, Europsko povjerenstvo je u ime Europske unije i Vijeća Europe i Vijeća ministara, u ime BiH zaključili **Memorandum o razumijevanju o Međunarodnoj promatračkoj operaciji za Popis stanovništva i kućanstava u Bosni i Hercegovini 2012/13**. Memorandum je zaključen 18.04.2012. godine.

Memorandumom je određeno da je opći cilj Međunarodne promatračke operacije za Popis stanovništva i kućanstava u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: „Operacija“) promatranje, tijekom cjelokupnog popisa, od pripreme do objavljivanja podataka, kao i ispunjenosti sljedećeg:

- Međunarodnih standarda za Popis stanovništva i kućanstava koje su definirali UNECE i Eurostat, a koje je usvojila Konferencija europskih statističara kao Preporuke za Popis stanovništva i kućanstava 2010;
- Uredbe (EC) br. 763/2008 o popisu stanovništva i kućanstava i mjere za njeno izvršenje;
- Temeljnih načela zvanične statistike, koje je usvojilo Statističko povjerenstvo UN, kao i Europski statistički kodeks prakse, koje je proglasilo Europsko povjerenstvo;
- Standarda za zaštitu i povjerljivost podataka, sukladno Konvencijom Vijeća Europe o zaštiti osoba u pogledu automatske obrade osobnih podataka, i relevantnih pozitivnih propisa Europske unije.

Verifikujući fer i nepristrasno popisivanje, Operacija treba da doprinese izgradnji povjerenja u popis, uz osiguranje širokog učešća stanovništva i zalaganje za poštovanje međunarodnih preporuka.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je potpisivanjem ovog Memoranduma o razumijevanju, potvrdilo da će poduzeti sve mjere da se osigura provođenje ovog Memoranduma od strane svih relevantnih političkih aktera i svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini.

Vijeće ministara je nadležno osigurati primjenu svih naprijed navedenih međunarodnih standarda, kao i preporuka Međunarodnog monitoring tima.

TEMELJ ZA DONOŠENJE JEDINSTVENOG PROGRAMA

U pravitak opravdanosti i pravnog temelja za donošenje Jedinštvenog programa navodimo slijedeće propise, međunarodne standarde i druge činjenice:

1. U članku 20. stavak (1) točka c) Zakona o popisu definirano je da Agencija za statistiku BiH, „utvrđuje jedinstvenu i međunarodno uporedivu metodologiju popisa, s jedinstvenim definicijama jedinica i obilježja, jedinstvenim klasifikacijama i sadržajem obradnih tablica po Jedinštvenom programu obrade, jedinstvenim kriterijima i programima logičke kontrole za otkrivanje i automatsko ispravljanje grešaka u popisnoj građi“.
2. U članku 28. Zakona o popisu (Propisivanje i objavljivanje metodoloških instrumenata popisa) stavak (1) je definirano da: direktor Agencije propisuje popisne obrasce (popisnica i upitnik za kućanstvo i stan) i organizacijsko-metodološke naputke za provođenje popisa.

3. Zakonom o statistici Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04 i 42/04), koji uređuje nadležnost i odnose statističkih institucija u Bosni i Hercegovini, jasno je određena nadležnost usvajanja statističkih metodoloških propisa za sva istraživanja na razini BiH. U članku 8. Zakona o statistici BiH određeno je da je Agencija nadležna za prikupljanje, obradu i distribuciju statističkih podataka BiH sukladno međunarodno prihvaćenim standardima. Članak 9. ovog Zakona, ovlaštenja, obveze i odgovornosti direktora Agencije i njegovih zamjenika, "Direktor predstavlja Agenciju i djeluje u njeno ime, organizira i osigurava zakonito i efikasno izvršavanje zadataka, donosi propise kada je za to ovlašten po važećim zakonima Bosne i Hercegovine i donosi druga akta sukladno svojim ovlaštenjima, te poduzima ostale mjere u okviru ovlaštenja Agencije u cilju izvršenja mandata Agencije". U članku 18. ovog Zakona određeno je da prilikom prikupljanja i obrade statističkih podataka BiH, entitetski zavodi primijenjuju standard i praksu Agencije, te dostavljaju podatke sukladno uvjetima koje postavlja Agencija. Navedeni standard i praksa moraju biti usklađeni sa međunarodnom praksom i standardima Europske Unije.
4. U Zakonu o statistici BiH (Članak 20. ZOS BiH) definirano je da:
  1. Prilikom realizacije Programa, osoblje Agencije i entitetskih zavoda neće tražiti ili primati naputke od vlasti, drugih državnih tijela, političkih stranaka ili drugih interesnih skupina, posebno prilikom selekcije izvora podataka, statističkih metoda i procedura, u vezi sa sadržajem, formom i vremenom distribucije, i u vezi sa zaštitom povjerljivosti statističkih podataka.
  2. Tijela vlasti i druge skupine iz stavka 1. ovog članka se obvezuju da će poštovati principe utvrđene ovim zakonom i da neće vršiti utjecaj na osoblje statističkih tijela prilikom obavljanja njihovih zadataka.
5. U Zakonu o statistici RS (Članak 17. stavak 7. i 8.) definirano je da:
  7. Prilikom realizacije Programa, osoblje Zavoda neće primati ili tražiti naputke od drugih državnih tijela, političkih stranaka, ili drugih interesnih skupina, a posebno prilikom selekcija izvora podataka, statističkih metoda i procedura, a u vezi sa sadržajem i formom distribucije, kao i zaštitom povjerljivih podataka.
  8. Tijela vlasti i druge interesne skupine, poštovati će principe utvrđene ovim Zakonom i neće vršiti utjecaj na osoblje Zavoda prilikom obavljanja njihovih zadataka."
6. U UREDBI (EZ) br. 223/2009 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA O EUROPSKOJ STATISTICI (Članak 5a) definirano je da:

Čelnici Nacionalnih statističkih ureda (NSU) su:

  - (a) jedini su odgovorni za odlučivanje o procesima, statističkim metodama, standardima i postupcima, te o sadržaju i vremenskom rasporedu statističkih objava i publikacija za europsku statistiku koju razvija, proizvodi i diseminira NSU;
  - (c) pri obavljanju statističkih zadaća djeluju neovisno; te ne traže niti prihvataju naputke od bilo koje vlade ili druge institucije, tijela, ureda ili subjekta;
7. U Kodu prakse europske statistike (Načelo 1: Profesionalna neovisnost) definirano je da:
  - 1.1 Neovisnost nacionalne statističke institucije i Eurostata od političkih i ostalih vanjskih uplitanja u razvoj, proizvodnju i diseminaciju službene statistike je uređena zakonom i osigurana za druge statističke institucije;
  - 1.4 Rukovoditelji nacionalnih statističkih institucija i Eurostata i, u slučaju da je primjenljivo, čelnici ostalih statističkih institucija, imaju isključivu odgovornost za odlučivanja o statističkim metodama, standardima i procedurama, kao i o sadržaju i vremenu objavljivanja statistika;

- 1.6 Statistička priopćenja se jasno razlikuju i odvojeno objavljuju neovisno o političkim stavovima i izjavama;
8. Tijekom 2015. i 2016. godine održano je 15 sjednica SPU na kojima je razmatran i usuglašavan prijedlog Jedinštenog programa;
9. Kontinuirana podrška IMO tima (bez rezerve) prijedlogu Jedinštenog programa koji je kreirala Agencija za statistiku BiH;

REALIZIRANE AKTIVNOSTI NAKON DONOŠENJA JEDINSTVENOG PROGRAMA

Nakon usvajanja Jedinštenog programa održana je dopisna sjednica SPU-a i video konferencija kolegija direktora statističkih institucija na kojoj su predstavljeni Jedinštveni program i plan aktivnosti na realizaciji poslova na obradi podataka popisa. Entitetski zavodi za statistiku su dostavili svoje komentare na predloženi plan aktivnosti i usvojeni Jedinštveni program.

U razdoblju od donošenja Jedinštenog programa Agencija za statistiku BiH u suradnji sa entitetskim statističkim institucijama intenzivno radi na realizaciji planiranih aktivnosti.

Do sada su realizirane sljedeće aktivnosti:

- Utvrđena je konačna baza šifriranih popisnica;
- Utvrđene su procedure za isključivanje popisnica iz procesa obrade sukladno Jedinštvenim programom;
- Utvrđene su procedure za određivanje statusa rezidenta popisanih osoba sukladno Jedinštvenim programom;
- Objedinjene su procedure za rješavanje nekonzistentnosti podataka sukladno Jedinštvenim programom;
- Utvrđena je dinamika rada sa međunarodnim ekspertima u procesu editiranja podataka;
- Utvrđena je forma objave konačnih rezultata popisa;
- Utvrđena je strategija i način editiranja podataka;

Međunarodna promatračka misija (IMO) u svojoj posjeti BiH od 25. do 27.05.2016. organizirala je sastanak i sa rukovoditeljima statističkih institucija. Predstavnici IMO tima su pozdravili donošenje odluke o Jedinštvenom programu obrade podataka. Utvrdili su da je usvojena metodologija sukladna preporukama IMO tima, uključujući i preporuke koje se tiču rezidentnog stanovništva. Projekat *Tehničke pomoći za obradu podataka Popisa stanovništva, kućanstava i stanova* (Ugovor br. 2014/352-025) je reaktiviran od 27.05.2016.

Sukladno svim navedenim Agencija za statistiku BiH nastavlja intenzivne aktivnosti, u suradnji sa entitetskim zavodima, kako bi rezultati popisa bili objavljeni sukladno Zakonom predviđenim rokom tj. do 01.07.2016. godine.

S poštovanjem,

Direktor:
Mr. sc. Velimir Jukić

POPIS · ПОПИС
BiH · 2013 · БиХ

Moј korak u budućnost / Moј korak y будућносћ

Sarajevo, 22. 4. 2016. godine

Izvešće Agencije za statistiku BiH
o statusu aktivnosti na unosu i obradi podataka Popisa stanovništva, kućanstava i
stanova 2013. godine u Bosni i Hercegovini

Pripremio: Popisni Ured Agencije

Dokument pripremljen za:

VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

1. UVOD

Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Bosni i Hercegovini je uspješno proveden od 01.10. do 15.10. 2013 godine. Uspješnom provođenju terenskog rada Popisa prethodile su intenzivne pripreme nakon provođenja probnog popisa u listopadu 2012. godine, a koje su uključivale:

- Finaliziranje svih materijala potrebnih za terenski rad (upitnici, naputci, metodologija, kartografske podloge);
- Formiranje tijela za provođenje popisa (Središnji popisni ured - CPB, Popisni ured Agencije za statistiku BiH - PBA, popisni uredi entitetskih zavoda za statistiku, kantonalna popisna povjerenstva, općinska popisna povjerenstva);
- Izbor osoblja za obavljanje terenskog rada (državni, entitetski i općinski instruktori i popisivači);
- Tiskanje i distribucija popisnog materijala;
- Razvoj IT sustava za praćenje terenskog rada (tijek materijala, SMS dnevni progres, prvi rezultati, prijem materijala);
- Priprema prostora za prijem materijala sa terena;
- Imenovanje radnih skupina za koordinaciju procesa obrade podataka u SOM-u;

U terenskom radu i samoj organizaciji rada na terenu učestvovalo je 30 članova kantonalnih popisnih povjerenstava, 625 članova općinskih popisnih povjerenstava, 36 državnih instruktora, 184 entitetska instruktora, 2.509 općinskih instruktora i 19.089 popisivača. Popis je izvršen na ukupno 24.319 popisnih krugova na teritoriju BiH.

Poslije prijema materijala u središnje skladište izabrani su operateri za rad na obradi podataka (298 operatera, od čega 160 na ručnoj pripremi, 120 na OCR obradi, 12 skenerista i 6 skladištara) i izvršena je obuka istih. Nakon obuke operatera izvršeno je testiranje sustava za obradu podataka, kako IT dijela tako i organizacijskog dijela obrade podataka.

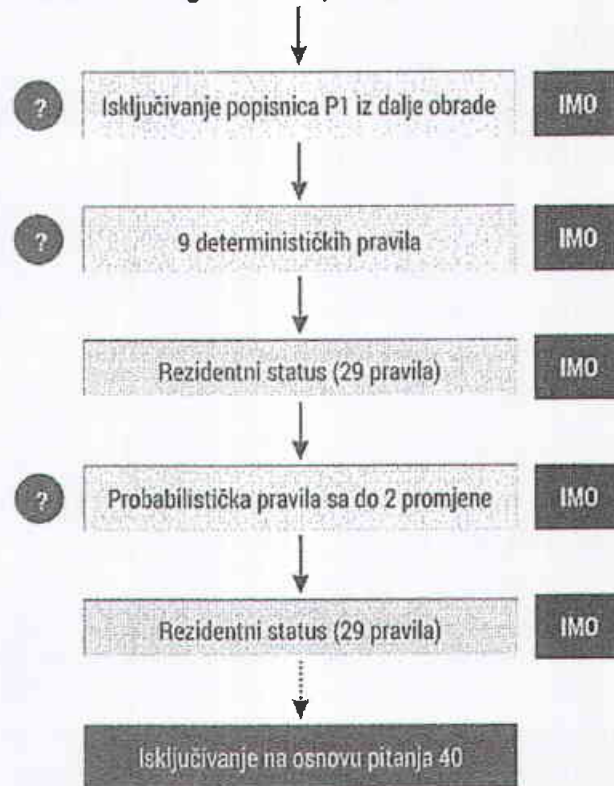
Obrada podataka je započela 27.01.2014. godine. Procesom obrade podataka rukovodi statističko osoblje iz sve tri statističke institucije (Agencije za statistiku BiH, Federalnog zavoda za statistiku i Republičkog zavoda za statistiku RS).

U svim tijelima je vođeno računa o zastupljenosti konstitutivnih naroda i ostalih sukladno popisom 1991.

Sa terena je zaprimljeno ukupno **3.793.835** popisnica P1 koje ulaze u proces obrade podataka.

2. PROCES OBRADJE PODATAKA POPISA – ODREĐIVANJE REZIDENTNOG STATUSA

Isključivanje popisnica P1 iz daljnje obrade i editiranje pitanja Q1-Q7 predstavlja osjetljiv i delikatan proces jer se izravno odražava na broj rezidentnog stanovništva. Zbog postojanja opozitnih mišljenja među članovima SPU-a, ovaj proces predstavlja jedinu kočnicu i razlog dosadašnjeg neusvajanja jedinstvenog programa za obradu podataka. U nastavku su opisani koraci procesa za izvođenje rezidentnog statusa sa istaknutim neusuglašenim dijelovima.

Slika 2.1. Dijagram procesa za određivanje rezidentnog statusa

Prvi korak je isključivanje popisnica P1 iz daljnje obrade. Kriteriji za isključivanje su dati tablicom:

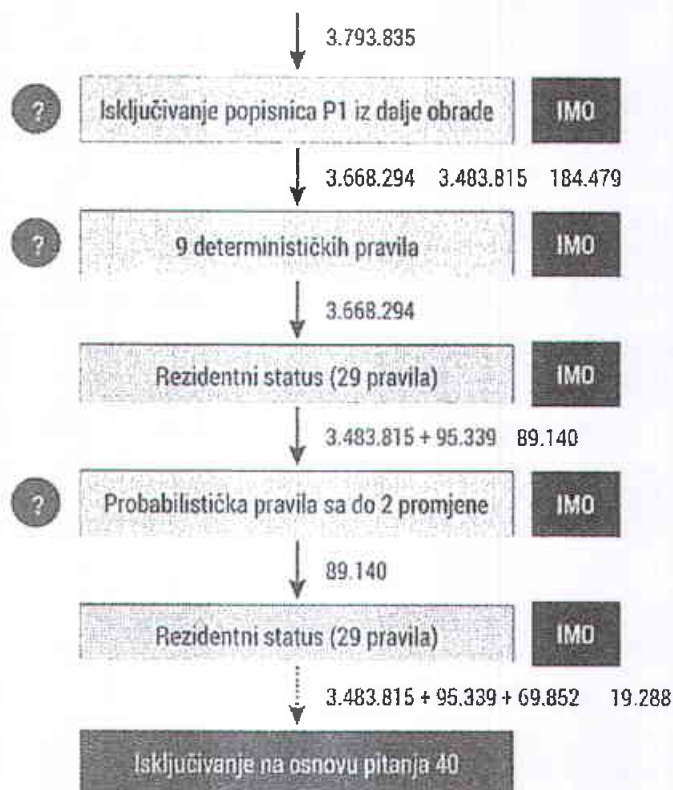
IMO	Popisnice sa „umjetnim“ bar kodom (popisnice korištene na obukama za popisivače i dio popisnica iz predpopisivanja koje nisu izuzete prilikom procesa ručne pripreme...)
IMO	Popisnice (P1) bez ijednog odgovora na pitanja 1-7
IMO	Popisnice (P1) za strano diplomatsko, konzularno i vojno osoblje
IMO	Popisnice (P1) za djecu rođenu nakon kritičnog momenta popisa
IMO	Djeca rođena nakon 30. rujna 1998. godine, odsutna iz mjesta popisa, a za koje podatke nisu dali roditelji
?	Djeca rođena nakon 30. rujna 1998. godine, koja su dala podatke sama za sebe
IMO	Osobe za koje je podatke davalo maloljetno lice

IMO	Kućanstva čiji su svi članovi odsutni iz mjesta popisivanja
IMO	Kućanstva čiji su svi članovi odsutni i koji su popisani kao privremeno prisutne osobe u mjestu popisa
IMO	Privremeno prisutne osobe koje nisu dale podatke za sebe
IMO	Višestruko popisane jedinice popisa

Od 11 kategorija za isključivanje, ne postoji usuglašen stav za jednu kategoriju, djecu rođenu nakon 30. rujna 1998. godine, koja su dala podatke sama za sebe.

Korištenjem usuglašenih 10 kriterija, ovim korakom se iz daljnje obrade isključuje cca 125.500 popisnika.

Za potrebe određivanja rezidentnog statusa, napisano je 29 pravila (privitak 2). Na slici ispod, zelenom bojom je istaknut broj obrazaca P1 za koje je moguće odrediti rezidentni status korištenjem 29 pravila nakon izvršavanja pojedinih faza.

Slika 2.2. Dijagram procesa za određivanje rezidentnog statusa sa brojevima tretiranih P1 obrazaca

Korištenjem 29 pravila je moguće odrediti rezidentni status samo za obrasce kod kojih je prvih sedam pitanja popunjeno idealno prema metodologiji bez ijedne greške. Ovo znači da uz poštovanje skokova, ukoliko nedostaje odgovor na bilo koje od sedam pitanja, nije moguće odrediti rezidentni status.

Devet determinističkih pravila (privitak 3) otklanja očigledne greške popisivača i svodi popisnicu na ispravan metodološki oblik. Npr. ukoliko je popisivač, u slučaju odgovora na prvo pitanje pod b i c,

upisao i konzistentan odgovor na drugo pitanje, a prema metodologiji je trebao da preskoči ovo pitanje ili ukoliko nema potpun odgovor na neko od pitanja koje u datom slučaju ne utječe na rezidentni status na način da bilo koji odgovor daje isti status.

Probabilistička pravila predstavljaju statističku metodu koja ima za cilj da omogući određivanje rezidentnog statusa na preostalim P1 obrascima koje deterministička pravila nisu mogla da dovedu do metodološki ispravnog oblika.

1. OSOBA KOJA SE POPISUJE JE			
a. Član domaćinstva koji živi u mjestu popisa godno u vremenu da se osoba stalno nastanjuje tu u mjestu	☒	11	→ Pitanje 7.
b. Član domaćinstva odsutan u mjestu popisa zbog rada, školovanja ili karantina u drugom mjestu u BiH ili inozemstvu	☒	21	→ Pitanje 3a
c. Privremeno prisutna u mjestu popisa izabaviti ili doći od godišnjeg dana zbog rada, školovanja ili boravka	☒	31	→ Pitanje 3b
2. DALI JE OSOBA PRISUTNA U MJESTU POPISA		Da ☒	1 → Pitanje 6.
	Ne ☒	2 → Pitanje 3a.	
		3a. Razlog odsustva iz mjesta popisa	
		3b. Razlog prisutnosti u mjestu popisa	
4. DUŽINA ODSUSTVA/PRISUSTVA	Jedna godina i više (sve podijeli)	<input type="text"/>	→ Pitanje 6.
	Malo od jedne godine (sve mjeseci)	<input type="text"/>	→ Pitanje 5.
5. KOLIKO JOŠ OSOBA NAMJERAVA BITI ODSUTNA/PRISUTNA	Jedna osoba i više ☒	11	
	Malo od jedne godine (sve mjeseci)	<input type="text"/>	
6. MJESTO U KOJEM SE NALAZI ODSUTNA OSOBA/MJESTO STALNOG STANOVANJA PRIVREMENO PRISUTNE OSOBE			
U Bosni i Hercegovini	☒	11	
U inozemstvu	☒	21	
7. UČESTALOST VRAĆANJA I MJESTO POPISA/MJESTO STALNOG STANOVANJA PRIVREMENO PRISUTNE OSOBE			
	Vrađa od jednog do tri puta ☒	11	
	Već od tri puta godišnje ☒	21	

Slika 2.3. Pitanja 1-7 sa obrasca P1 koja se koriste za određivanje rezidentnog statusa

Ne postoji usuglašen stav za korištenje determinističkih i probabilističkih pravila za editiranje.

Pored navedenih neusuglašenosti, postoji inicijativa Republičkog zavoda za statistiku RS da se vrši korekcija izvedenog rezidentnog statusa na temelju odgovora na pitanje 40 koje se odnosi na mjesto rada/školovanja.

3. OBRAZLOŽENJE NEUSUGLAŠENIH KORAKA

U dijelu obrade podataka koji se odnosi na isključivanje popisnica prije obrade i način izvođenja rezidentnog stanovništva postoji neslaganje statističkih institucija, odnosno članova Središnjeg Popisnog Ureda na predloženi Jedinstveni program obrade koji je u potpunosti usklađen sa IMO preporukama iz lipnja 2015. godine.

Postoje sljedeća otvorena pitanja:

- *Isključivanje popisnica iz daljnje obrade*
- *Primjena determinističkih pravila u procesu obrade podataka*
- *Primjena probablističkih pravila u procesu obrade podataka*
- *Uporaba pitanja 40 za revidiranje rezidentnog statusa osobe*
- *Redoslijed izvršavanja koraka u procesu obrade podataka*
- *Način izvođenja varijable TRAJANJE*

3.1. ISKLJUČIVANJE POPISNICA IZ DALJNJE OBRADJE

U dijelu Jedinstvenog programa koji se odnosi na isključivanje popisnica iz daljnje obrade ne postoji jedinstven stav svih članova SPU-a za sljedeće pitanje:

- Isključivanje djece mlađe od 15 godina za koje je evidentiran odgovor na popisnici da su sami dali podatke za sebe.

Obrazloženje:

Detaljnim uvidom u podatke kućanstava djece koja su predmet ove analize je utvrđeno da **11.850 od 12.556** djece živi i popisano je u kućanstvima u kojima su popisani i njihovi roditelji, koji su sami dali podatke za sebe.

Analiza podataka sugerira na sustavnu grešku popisivača. U slučaju eliminacije ove djece iz procesa obrade podataka napravila bi se greška unutar kućanstva jer broj članova kućanstva neće odgovarati stvarnom broju popisanih osoba.

Sukladno IMO preporukama proces utvrđivanja važećih popisnica je definiran na sljedeći način:

Iz originalnog seta popisnica P1 i P2, određeni set procedura, koji se primjenjuje izravno na bazi podataka, izdvaja popisnice koje se ne trebaju obrađivati prema Zakonu o popisu i metodologiji popisa. Pravila koja će biti korištena u ovom koraku su usklađena sa Zakonom o popisu, Metodologijom popisa i preporukama IMO tima (International Monitoring Operation).

Konkretno, sljedeći upitnici neće ići u daljnju obradu:

- *Upitnici sa vještačkim bar kodom (popisnice korištene za trening popisivača i dio popisnica korištenih za predpopisivanje koji nisu odbačeni u procesu ručne pripreme);*

- *P2 popisnice za objekte koji nisu jedinice popisa;*
- *P1 popisnice bez ijednog odgovora na pitanja Q1-Q7;*
- *P1 popisnice za strano diplomatsko, konzularno i vojno osoblje;*
- *Popisnice za djecu rođenu poslije kritičnog momenta popisa;*
- *Djeca odsutna iz mjesta popisa, rođena poslije 30. rujna 1998., a podatke za njih nisu dali njihovi roditelji;*
- *Osobe za koje su podatke dale maloljetne osobe;*
- *Kućanstva čiji su svi članovi odsutni iz mjesta popisa;*
- *Kućanstva čiji su svi članovi odsutni i koji su popisani sa privremeno prisutnim osobama u mjestu popisa;*
- *Privremeno prisutne osobe koje nisu dale podatke za sebe*

Nakon što ove popisnice budu izdvojene, iz baze podataka će biti eliminirane višestruko popisane popisnice P1.

Na kraju ovog procesa biti će potvrđena usklađenost između popisnica P1 i P2: ovo se uglavnom odnosi na slučajeve u kojima neće biti moguće imati P2 popisnice za kućanstvo čiji svi članovi nisu obuhvaćeni.

3.2. PRIMJENA DETERMINISTIČKIH PRAVILA U PROCESU OBRADE PODATAKA

Set od devet determinističkih pravila (privitak 3) je uveden u proces obrade podataka popisa kako bi se riješile očigledne greške i nepoštivanje naputka od strane popisivača prilikom terenskog rada sa ciljem svođenja popisnicu na ispravan metodološki oblik.

Npr. ukoliko je popisivač, u slučaju odgovora na prvo pitanje pod b i c, upisao i konzistentan odgovor na drugo pitanje, a prema metodologiji je trebao da preskoči ovo pitanje ili ukoliko nema popunjen odgovor na neko od pitanja koje u datom slučaju ne utječe na rezidentni status na način da bilo koji odgovor daje isti status.

Sukladno preporukama IMO tima ovaj korak je predviđen u procesu obrade:

Određivanje rezidentnog statusa

Nakon prethodne faze, popisnice P1 i P2 će biti obrađene tako da se odredi status rezidenta za svaku osobu. Ovaj proces će biti urađen na sljedeći način:

- a) *Korištenje seta determinističkih ispravki na pitanjima 1-7, da bi se uzele u obzir nedosljednosti u odgovorima, a koje se mogu riješiti uz minimalne promjene varijabli. Privitak 1-9 determinističkih pravila za ispravljanje očiglednih nedsljednosti u pitanjima 1-7;*
- b) *Izvođenje varijable po imenu Trajanje (duljina prisutnosti/odustnosti) prema pravilima opisanim u dokumentu;*
- c) *Korištenje 29 determinističkih pravila (na temelju prvih sedam pitanja) za određivanje statusa rezidenta; Privitak 2 – 29 determinističkih pravila za određivanje statusa rezidenta na temelju pitanja 1-7;*
- d) *Eksportiranje rezultirajućeg seta podataka u ASCII tab delimiter fajl, koji uključuje prvih sedam pitanja, varijablu Trajanje, jedinstveni identifikator zapisa i već utvrđeni status rezidenta (koji može nedostajati za neke osobe);*
- e) *Primjena statističke metode prema Fellegi-Holt algoritmu, koja će utvrditi i ispraviti usklađenost između prvih sedam pitanja (samo za slučajeve u kojima nedostaje status rezidenta); opis probabilističke metodologije je naveden u Privitku 3*
- f) *Dozvoljena granica promjena za varijable pitanja 1-7 prema probabilističkoj metodi je 2. U slučaju da varijablu čini više od jednog polja (kao Q4), ukupne promjene su 0 (ako nema promjena ni za jednu vrijednost) ili 1 (najmanje jedna promjena);*
- g) *Unos dobivenog ASCII tab delimiter fajla u bazu podataka;*
- h) *Ponovno izvođenje varijable Trajanje;*
- i) *Ponovna primjena 29 determinističkih pravila da bi se utvrdio status rezidenta;*
- j) *Automatska dodjela statusa "Nije rezident u BiH" za osobe koje ne zadovoljavaju ni jedno od 29 pravila*

Mora se napomenuti da će se koraci (e) i (f) izvršiti uporabom ADaMSoft i Concord/SCIA. Svi drugi koraci će se realizirati na bazi podataka izvršavanjem predefiniiranih SQL skripti.

ADaMSoft softver će se koristiti i za provjeru i verifikaciju postupaka izvođenja rezidentnog statusa (korak c).

3.3. PRIMJENA PROBABLISTIČKIH PRAVILA U PROCESU OBRADE PODATAKA

Set probablističkih pravila je uveden u proces obrade podataka popisa kako bi se osiguralo izvođenje rezidentnog statusa za sve popisnice koje nemaju usuglašene odgovore niti sa jednim od 29 pravila kreiranih za izvođenje rezidentnog statusa.

Probablistički metod radi na principu ispravljanja nekonzistentnosti podataka i/ili upisa nedostajućih vrijednosti na pitanjima Q1-Q7 na bazi donatora koji imaju ispravno popunjena pitanja Q1-Q7. Fellegi-Holt metoda koja se primjenjuje je standardna metoda u statističkim istraživanjima za ovu vrstu obrade podataka.

Sa ciljem sprečavanja masovnijih izmjena podataka proces je ograničen na maksimalno 2 promjene od 7 pitanja na koja se primjenjuje.

Sukladno preporukama IMO tima ovaj korak je predviđen u procesu obrade:

Određivanje rezidentnog statusa

Nakon prethodne faze, popisnice P1 i P2 će biti obrađene tako da se odredi status rezidenta za svaku osobu. Ovaj proces će biti urađen na sljedeći način:

- a) *Korištenje seta determinističkih ispravki na pitanjima 1-7, da bi se uzele u obzir nedosljednosti u odgovorima, a koje se mogu riješiti uz minimalne promjene varijabli. Privitak 1-9 determinističkih pravila za ispravljanje očiglednih nedosljednosti u pitanjima 1-7;*
- b) *Izvođenje varijable po imenu Trajanje (duljina prisutnosti/odustnosti) prema pravilima opisanim u dokumentu;*
- c) *Korištenje 29 determinističkih pravila (na temelju prvih sedam pitanja) za određivanje statusa rezidenta; Privitak 2 – 29 determinističkih pravila za određivanje statusa rezidenta na temelju pitanja 1-7;*
- d) *Eksportiranje rezultirajućeg seta podataka u ASCII tab delimiter fajl, koji uključuje prvih sedam pitanja, varijablu Trajanje, jedinstveni identifikator zapisa i već utvrđeni status rezidenta (koji može nedostajati za neke osobe);*
- e) *Primjena statističke metode prema Fellegi-Holt algoritmu, koja će utvrditi i ispraviti usklađenost između prvih sedam pitanja (samo za slučajeve u kojima nedostaje status rezidenta); opis probabilističke metodologije je naveden u Privitku 3*
- f) *Dozvoljena granica promjena za varijable pitanja 1-7 prema probabilističkoj metodi je 2. U slučaju da varijablu čini više od jednog polja (kao Q4), ukupne promjene su 0 (ako nema promjena ni za jednu vrijednost) ili 1 (najmanje jedna promjena);*
- g) *Unos dobivenog ASCII tab delimiter fajla u bazu podataka;*
- h) *Ponovno izvođenje varijable Trajanje;*
- i) *Ponovna primjena 29 determinističkih pravila da bi se utvrdio status rezidenta;*
- j) *Automatska dodjela statusa "Nije rezident u BiH" za osobe koje ne zadovoljavaju ni jedno od 29 pravila*

Mora se napomenuti da će se koraci (e) i (f) izvršiti uporabom ADaMSoft i Concord/SCIA. Svi drugi koraci će se realizirati na bazi podataka izvršavanjem predefiniраниh SQL skripti.

ADaMSoft softver će se koristiti i za provjeru i verifikaciju postupaka izvođenja rezidentnog statusa (korak c).

3.4. UPORABA PITANJA 40 ZA REVIDIRANJE REZIDENTNOG STATUSA OSOBE

Republički zavod za statistiku RS je predložio da se koristi pitanje 40 u svrhu korekcije izvedenog rezidentnog statusa za sve obrasce P1 na kojima odgovori na pitanja Q1-Q7 govore da osoba živi u BiH i da je rezident, a na pitanju 40 ima upisanu stranu državu za mjesto rada/školovanja.

Korekcija bi se vršila na način da se tim osobama promijeni status rezident u nerezident.

Inicijalni prijedlog RZS RS je bio da se status korigira za sve slučajeve, zatim da se pravilo ne primijeni samo na susjedne zemlje za pogranične općine u BiH (ilustracija na sljedećoj slici), a poslednji prijedlog je da se pravilo ne primijeni na susjedne zemlje za sve općine u BiH bez obzira da li su pogranične ili ne.

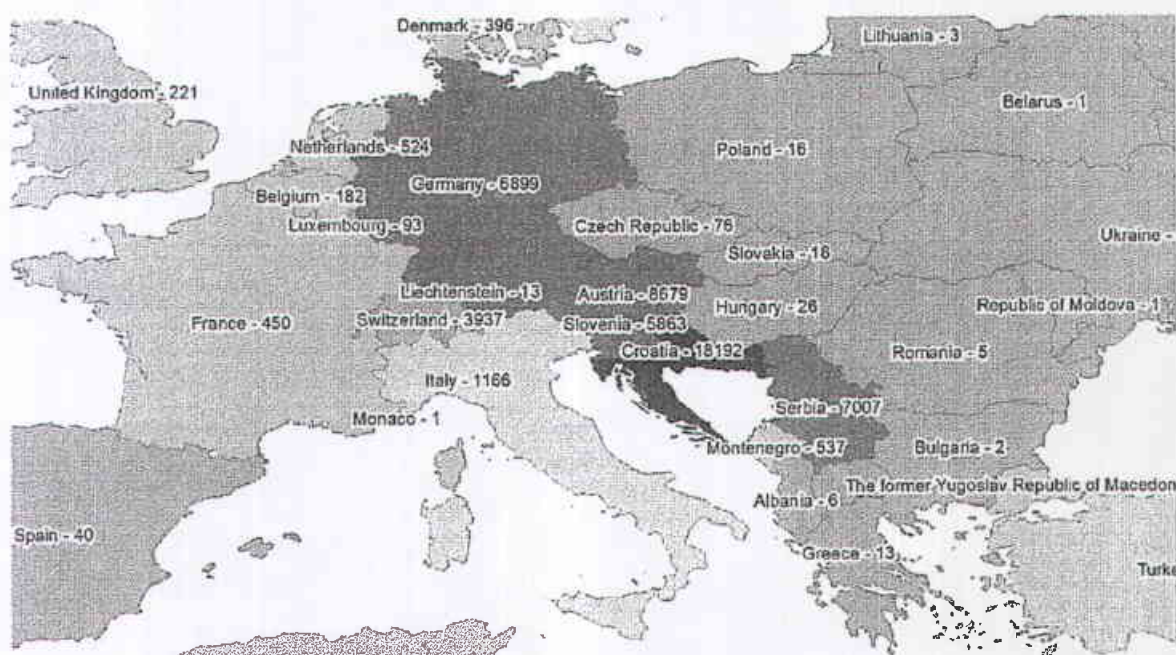
Slika 3.4.1. Vizuelna ilustracija jednog od rješenja uporabe pitanja 40 za revidiranje rezidentnog statusa

Stav IMO tima po ovom pitanju je izražen u pismu gosp. Pietera Evereasa od 16.06.2015. godine (privitak 4).

Izvod iz pisma koji se odnosi na uporabu pitanja 40 za korigiranje statusa rezidenta:

„Korištenje pitanja 40. (Mjesto rada/obrazovanja): obzirom da ovo nije ključno pitanje za provođenje popisa, i da u Zakonu u popisu nije navedeno da treba biti dio varijabli koje se koriste za utvrđivanje statusa rezidenta, IMO tim smatra da se isto ne treba koristiti za određivanje ili ispravljanje statusa rezidenta. IMO tim predlaže da, ukoliko BiH želi, ova varijabla bude korištena za opis obilježja stanovništva. BiH može diseminirati tablice sa mjestom rada/obrazovanja zajedno sa prvim rezultatima.“

Distribucija popisanih osoba po stranim državama, na koje se odnosi primjena pitanja 40, je predstavljena na sljedećim slikama:

Slika 3.4.2. Vizuelna ilustracija uticaja uporabe pitanja 40 za revidiranje rezidentnog statusa

Slika 3.4.3. Vizuelna ilustracija uticaja uporabe pitanja 40 za revidiranje rezidentnog statusa

3.5. OSTALA NEUSAGLAŠENA PITANJA

Pored navedenih neslaganja, RZS RS se ne slaže sa predloženim redoslijedom izvršavanja koraka u procesu isključivanja popisnica P1 iz daljnje obrade kada je riječ o višestruko popisanim osobama.

Ovo je predloženo od strane IMO tima u cilju izbjegavanja situacije da u slučaju postojanja dvije popisnice za istu osobu, jedna bude izbačena kao višestruka, a druga kroz neki od ostalih koraka isključivanja. Izvođenjem ovog koraka na kraju procesa isključivanja, ne može doći do navedene situacije.

RZS RS se ne slaže sa načinom izvođenja varijable trajanja koja je izvedena varijabla i izvodi se na temelju odgovora na pitanje 4 i 5 sabiranjem ukupnog vremena duljine odsustva/prisustva i namjere odsustva/prisustva popisane osobe.

RZS RS smatra da nepostojanje odgovora na jedno od pitanja predstavlja grešku i da takve popisnice ne trebaju ići u daljnju obradu.

4. UTICAJ NEUSUGLAŠENIH KORAKA NA REZULTATE

U nastavku je prikazan uticaj 4 neusaglašena pitanja na rezultate popisa. Zelena polja označavaju uticaj na skup rezidenata, a crvena na skup nerezidenata prema kategorijama.

	BIH		FBiH		RS		DB	
	12,123		7,702		4,124		297	
DJECA < 15	11,813	310	7,516	186	4,005	119	292	5
	97.44%	2.56%	97.59%	2.41%	97.11%	2.89%	98.32%	1.68%

	BIH		FBiH		RS		DB	
	95,339		58,412		34,305		2,622	
DETERMINISTIKA	70,685	24,654	44,576	13,836	24,398	9,907	1,711	911
	74.14%	25.86%	76.31%	23.69%	71.12%	28.88%	65.26%	34.74%

	BIH		FBiH		RS		DB	
	69,852		43,814		24,023		2,015	
PROBABLISTIKA	50,216	19,636	32,642	11,172	16,407	7,616	1,167	848
	71.89%	28.11%	74.50%	25.50%	68.30%	31.70%	57.92%	42.08%

	BIH		FBiH		RS		DB	
	59,252		38,541		18,190		2,521	
PITANJE 40	59,252	0	38,541	0	18,190	0	2,521	0
	100.00%	0.00%	100.00%	0.00%	100.00%	0.00%	100.00%	0.00%

	BiH	FBiH	RS	DB
UTICAJ NA REZIDENTNI STATUS U SVE 4 KATEGORIJE:	191,966	123,275	63,000	5,691
TRETIRANO	236,566	148,469	80,642	7,455
		64.22%	32.82%	2.96%

Broj: 01-O.S.2-754/15
Datum: 25.05.2015.godine

BOSNA I HERCEGOVINA
Agencija za statistiku BiH
Ul. Zelenih beretki br. 26

PREDMET: Izjašnjenje na Prijedlog jedinstvenog programa za obradu podataka

Poštovani

Članovi Centralnog popisnog biroa iz Federalnog zavoda za statistiku, u cijelosti prihvataju Prijedlog Jedinstvenog programa za obradu podataka, sa ugrađenim komentarima entitetskih zavoda za statistiku, koji nam je dostavljen dana 22.05.2015.godine

S poštovanjem,

Hidajeta Bajramović-član CPB

Galiba Karačić-član CPB

Broj: 01-05.2 - 827/16
Datum:

7 MAY 2016

HITNO!

AGENCIJA ZA STATISTIKU
BOSNE I HERCEGOVINE
n/r direktor, gosp. Mr.sc. Velimir Jukić

Predmet: Pomjerenje roka za objavu rezultata Popisa

Poštovani,

Dana 16.05.2016.godine, mediji u Bosni i Hercegovini su prenijeli saopštenje da je Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine Vijeću ministara Bosne i Hercegovine uputila usaglašen Izvještaj o statusu aktivnosti na Popisu stanovništva domaćinstava i stanova u BiH 2013. godine u kojem je predloženo da se krene u izmjene zakona o popisu.

Prijedlog Informacije i prijedlog Izvještaja o statusu aktivnosti na Popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u BiH 2013.godine su razmatrani na 47.sjednici Centralnog popisnog biroa, te su primjedbe na sadržaj istih imali predstavnici entitetskih zavoda za statistiku.

S obzirom da Izvještaj, niti Informacija nisu usaglašeni na sastanku Centralnog popisnog biroa, niti je Federalni zavod za statistiku uopšte upoznat sa sadržajem konačnog teksta Informacije koja se dostavlja Vijeću ministara BiH, jasno je da ste u javnosti plasirali netačnu informaciju.

Podsjećamo Vas da je na 47. sjednici Centralnog popisnog biroa dogovoreno da je prije dostavljanja Informacije Vijeću ministara BiH potrebno uvrstiti komentare članova Centralnog popisnog biroa.

Navedenim saopštenjem se implicira da je Federalni zavod za statistiku saglasan sa predloženim izmjenama zakona o popisu, iako je poznat naš stav da ne postoji pravni osnov, niti opravdan razlog za pokretanje procedure izmjene Zakona o popisu prije utvrđivanja Jedinog programa obrade podataka od strane direktora Agencije statistiku.

Sa stavom Federalnog zavoda za statistiku ste upoznati u više navrata, bilo u vidu dopisa na koje nikada niste odgovorili, bilo u vidu stavova iznesenih na sjednicama Centralnog popisnog biroa, a koji se vrlo često adekvatno ne konstatuju u zapisnicima sa održanih sjednica.

Uzimajući u obzir naprijed navedeno, molimo Vas da se ubuduće suzdržite od davanja sličnih saopštenja koja dovode Federalni zavod za statistiku u vezu sa aktivnostima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine sa kojima očigledno nije saglasan.

Pored toga, želimo ukazati na neadekvatan način komunikacije Agencije za statistiku BiH sa Federalnim zavodom za statistiku.

Smatramo da je nedopustivo da se entitetski zavodi za statistiku koji učestvuju u organizaciji i provođenju projekta Popisa, putem medija informišu o aktivnostima koje provodi Agencija za statistiku BiH, a koje su značajne za cjelokupan statistički sistem u Bosni Hercegovini.

Takođe, praksa Agencije za statistiku BiH koja u proteklih nekoliko mjeseci nije odgovorila ni na jedan dopis Federalnog zavoda za statistiku koji se odnosi na problematiku Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u BiH 2013.godine je suprotna Zakonu, i najblaže rečeno, nekolegijalna i ne može predstavljati osnov za kvalitetnu saradnju.

Ovakvo postupanje Agencije za statistiku BiH je u suprotnosti sa odredbama člana 8. Zakona o statistici Bosne i Hercegovine kojima je propisana obaveza Agencije za statistiku BiH da podstiče saradnju između statističkih institucija, kao i da koordinira planiranje, vođenje i objavu rezultata Popisa.

S tim u vezi, ponovno urgiramo da nam **hitno** dostavite Informaciju o statusu aktivnosti na Popisu stanovništva domaćinstava i stanova u BiH 2013. godine koju ste, prema navodima medija, dana 16.05.2016.godine uputili Vijeću ministara BiH.

Još jednom pozivamo direktora Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine da poštujući načelo zakonitosti, konačnosti, tačnosti, kao druga statistička načela hitno izvrši svoju zakonsku obavezu iz člana 20. stav (1) tačka c) Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u BiH 2013.godine i utvrdi Jedinstveni program obrade podataka, što je i bio naš zahtjev iznesen više puta pismenim dopisima koje smo Vam dostavljali u prethodnom periodu (prilog:dopisi Federalnog zavoda za statistiku).

S poštovanjem,

DIREKTOR

Dr Emir Krenić

Prilog: Dopisi Federalnog zavoda za statistiku

Dostaviti:

1. Naslovu
2. Odsjeku za pravne, kadrovske i opće poslove
3. a/a

Broj: 01-05-2-540/16

Datum: 27.03.2016.

BOSNA I HERCEGOVINA
Agencija za statistiku BiH
n/r direktora

PREDMET: Sastanak direktora

Poštovani,

Vezano za sastanak direktora koji je na Vašu inicijativu održan dana 25.03.2016. godine, osjećam obavezu da se pismeno očitujem obzirom da na sastanku nije vođen zapisnik.

Na sastanku se razgovaralo o tekućim aktivnostima provođenju istraživanja SILK i kontinuirane ARS anketa u okviru kojeg je data podrška provođenju istih pod uslovom da se obezbjede neophodna finansijska sredstva.

Vezano za problematiku Popisa ni danas nije bilo nikakvih promjena u odnosu na dosadašnje stavove direktora statističkih institucija.

Federalni zavod za statistiku i dalje podržava Prijedlog Jedinštenog programa za obradu popisne građe popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013. godine, koji je bio predmet razmatranja na posljednjoj sjednici CPB obzirom da je isti u cjelosti urađen u skladu sa preporukama IMO tima. Svoj pozitivan stav o prihvatanju IMO preporuka Federalni zavod za statistiku je potvrdio i na prvom sastanku Odbora za stabilizaciju i pridruživanje u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između Evropske unije i BiH održanom u Briselu 17.12.2015. godine.

Mišljenja smo da Agencija za statistiku BiH, shodno članu 20. stav 1. tačka c) Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u BiH 2013 ima obavezu da utvrdi Jedinštveni program za obradu popisne građe popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013. godine, usklađen sa preporukama IMO tima, kako je i preporučeno u 22. Izvještaju IMO tima (tačka 40.).

S poštovanjem,

DIREKTOR
Dr Emir Krečić

Dostaviti:

1. Naslovu
2. a/a

Broj:

01-DS.2-761/16

Datum:

06.04.2016

BOSNA I HERCEGOVINA
Agencija za statistiku BiH
n/r direktora mr.sc. Velimira Jukića

**PREDMET: Urgencija za utvrđivanje Jedinstvenog programa obrade podataka
Popisa**

Poštovani,

Kao što Vam je poznato na posljednjoj sjednici CPB održanoj 18.04.2016. godine iznijeti su argumenti po pitanju utvrđivanja jedinstvene metodologije koji su još jednom pokazali opravdanost HITNOG utvrđivanja metodologije, a krajnji zakonski rok za objavu svih podataka Popisa je 01.07.2016. godine.

Iako je od posljednje sjednice CPB prošlo više od 15 dana Agencija za statistiku BiH Federalni zavod za statistiku izražava zabrinutost, imajući u vidu predviđeni zakonski rok za objavu popisnih rezultata te predlažemo da Agencija za statistiku BiH preduzme aktivnosti u pogledu utvrđivanja i konačno donese Jedinstveni program za obradu popisne građe.

U prilog napreijed iznesenim navodima Federalni zavod za statistiku želi iznijeti činjenice i okolnosti koje ukazuju na hitnost utvrđivanja Jedinstvenog programa za obradu popisne građe popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013. godine i da ne smije računati na izmjenu Zakona o popisu stanovništva domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovine 2013, sa ciljem nepotrebnog odlaganja objave rezultata Popisa.

- U članu 20. stav (1) tačka c) Zakona o popisu definisano je da Agencija za statistiku BiH utvrđuje jedinstvenu i međunarodno uporedivu metodologiju popisa, s jedinstvenim definicijama jedinica i obilježja, jedinstvenim klasifikacijama i sadržajem obradnih tabela po jedinstvenom programu obrade, jedinstvenim kriterijima i programima logičke kontrole za otkrivanje i automatsko ispravljanje grešaka u popisnoj građi
- U članu 21. tačka b) Zakona o popisu određeno je da entitetski zavodi za statistiku učestvuju u izradi metodologije s jedinstvenim definicijama jedinica i obilježja, jedinstvenim klasifikacijama i sadržajem obradnih tabela po jedinstvenom programu obrade, jedinstvenim kriterijima i programima logičke kontrole za otkrivanje i automatsko ispravljanje grešaka u popisnoj građi
- U članu 24. stav (2), tačka f) Zakona o popisu propisano je da Centralni popisni biro razmatra program za obradu popisne građe sa sistemom šifriranja
- Tačkom 15. reformske agende za Bosnu i Hercegovinu za period 2015-2018 Bosna i Hercegovina se obavezala da rezultate popisa objavi u skladu sa

Zakonom o popisu, podzakonskim propisima i evropskim statističkim standardima u popisnim aktivnostima

- IMO tim je u 20. i 21. izvještaju dao jasne preporuke za rješavanje svih pitanja vezano za izvođenje statusa rezidenta
- IMO TIM je u 22. izvještaju (tačka 40.) snažno preporučio direktoru Agencije za statistiku BiH, da hitno donese odluku po pitanju editovanja statusa rezidenta i provede preporuke iz juna 2015. godine

Iz svega navedenog jasno je da su entitetski zavodi za statistiku izvršili zakonsku obavezu iz člana 21. tačka b), te CPB zakonsku obavezu iz člana 24. stav (2), tačka f) na način da je razmotrio Jedinštveni program obrade podataka. Prema članu 20. stav (1) tačka c) Zakona o popisu nedvosmisleno direktor Agencije za statistiku BiH ima obavezu da utvrdi jedinstven program obrade podataka i za utvrđivanje istog ne treba prethodnu saglasnost entitetskih statističkih institucija niti Centralnog popisanog biroa.

Obzirom da je do konačne objave rezultata popisa ostalo svega mjesec i po do kada kompletan proces Popisa treba biti završen pozivamo direktora Agencije za statistiku BiH da izvrši svoju zakonsku obavezu i utvrdi Jedinštveni program obrade podataka a da izlaz iz postojećeg problema ne traži u mogućnosti pomjeranja zakonskog roka za objavu rezultata Popisa kroz moguću izmjenu Zakona o popisu.

Obzirom da je popisivanje jedinica Popisa izvršeno 2013 godine predlaganje izmjene zakonskog roka za objavu podataka bi veoma negativno djelovao na završetak procesa Popisa. Prijedlog bi predstavljao pokušaj da se prikrije sva ranija neefikasnost i odgovornost za nepoštivanja zakonskog roka za objavu rezultata Popisa, koji je utvrđen u skladu sa realno potrebnim vremenom za obradu podataka.

Da bi postojao argument za pokretanje zakonodavne procedure izmjene zakona normativno – pravna djelatnost traži da su u sprovođenju zakona nastale velike promjene i da je došlo do novih pravnih situacija u praksi a što ne postoji u konkretnom slučaju.

Predlaganje izmjene zakonskog roka za objavu rezultata Popisa, iz razloga što Agencija za statistiku BiH nije u stanju da utvrdi Jedinštveni program obrade podataka ni nakon više od godinu dana od stvaranja svih preduslova za utvrđivanje istog, sa aspekta normativno – pravne djelatnosti, predstavljalo bi klasičnu zloupotrebu.

U konkretnom slučaju nisu se desile nikave promjene u zakonskom smislu niti su nastale nove životne pravne situacije u primjeni zakona iz razloga što je Popis organizovan i proveden u skladu sa Zakonom i evropskim standardima tako da nakon završetka Popisa nije ni moglo doći do novih pravnih situacija zbog čega bi takav prijedlog bio nelegitiman, neuobičajen i predstavljao bi zloupotrebu zakonodavne procedure u cilju prikrivanja neefikasnosti u radu, nedosljednosti, pokušaja ozakonjenja nezakonitih prijedloga u sprovođenju zakona za koje je javnost već saznala prilikom održavanja prethodnih sastanaka Centralnog popisanog biroa i izbjegavanja menadžmenta Agencije za statistiku BiH da utvrdi i donese jedinstvenu metodologiju na koju ih zakon obavezuje.

Prijedlog bi predstavljao narušavanje principa zakonitosti a posebno principa konačnosti kao jednog od najvažnijih principa upravnog prava sa kojim se označava završetak jedne radnje odnosno jednog pravnog procesa.

Prolongiranje zakonskog roka objave podataka popisa bi značilo direktno kršenje navedenog principa koji vodi u proizvoljnost, vremensku neodređenost i arbitrarnost, što bi omogućilo stvaranje prakse da se traži produženje zakonskih rokova zbog propuštanja postupanja prema zakonom utvrđenim rokovima.

Prolongiranje zakonskog roka za objavu rezultata Popisa doveo bi do „paralizacije“ statističkih zavoda. Za sva anketna istraživanja potreban je novi okvir uzorka, obzrom da se postojeći okvir temelji na „nevažnim podacima“ a novo ažuriranje okvira uzorka, ukoliko se ne bi koristila postojeća baza Popisa, zahtjevalo bi značajna budžetska izdvajanja vlada na svim nivoima, koja bi bilo teško obezbjediti zbog postojeće finansijske situacije.

Zbog navedenog bi i princip tačnosti bio ugrožen što bi dovelo do potpunog urušavanja entitetskih zavoda i nemogućnosti njihovog rada, i stvaranje dodatnog pritiska da se u jednom takvom „novom“ vremenskom roku pokušaju ponovno isticati nezakoniti prijedlozi i ponovo vršiti pritisci na entitetske zavode da na sastancima Centralnog popisnog biroa prihvate nezakonite standarde kao sastavne djelove Jedinственe metodologije, koji se ipak nisu smjeli u ovom periodu prihvatiti niti objaviti.

Iskreno se nadamo da će menadžment Agencije za statistiku BiH još jednom razmotriti sve iznesene argumete zbog kojih smatramo da Agencija za statistiku BiH mora hitno utvrditi Jedinственi program obrade podataka Popisa i na taj način sačuvati kredibilitet statističkih institucija te obezbjediti poštovanje osnovnih principa zvanične statistike prije svega načelo zakonitosti, neutralnosti, objektivnosti i stručne nezavisnosti.

S poštovanjem,

DIREKTOR

Emir Krenčić
Dr Emir Krenčić

DOSTAVITI:

1. Naslovu
2. a/a

Broj: 01-05.2-793/16
Datum: 12.05.2016.godine

AGENCIJA ZA STATISTIKU
BOSNE I HERCEGOVINE
n/r direktora, gosp. Mr.sc. Velimir Jukić

Predmet: Informacija, traži se

Poštovani,

Federalni zavod za statistiku je u više navrata, bilo pismenim dopisima, bilo na sjednicama Centralnog popisnog biroa tražio od Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine, da u skladu sa članom 20. stav 1. tačka c) Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013.godine utvrdi Jedinštveni program obrade podataka Popisa.

Do danas nijednim aktom Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine nije osporena zakonska nadležnost Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine iz člana 20. stav 1. tačka c) Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u BiH 2013. godine po kojem je obavezna utvrditi Jedinštveni program obrade podataka.

Na 47. sjednici Centralnog popisnog biroa je prvi put iznesena sumnja direktora Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine u pogledu zakonskog osnova za utvrđivanje Jedinštvenog programa obrade podataka, te tvrdnja da zakonska odredba člana 20.stav 1. tačka c) Zakona o popisu, stanovništva, domaćinstava i stanova u BiH 2013.godine jasno ne utvrđuje obavezu Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine da utvrdi Jedinštveni program obrade podataka.

Nakon diskusije po prvoj tački dnevnog reda i diskusije o zakonskoj nadležnosti Centralnog popisnog biroa, entitetskih zavoda za statistiku i Agencije za statistiku BiH, zaključeno je da je Centralni popisni biro nadležan da razmatra, entitetski zavodi za statistiku da učestvuju u Izradi, a Agencija za statistiku BiH da utvrdi Jedinštveni program obrade podataka.

S obzirom na naprijed navedeno, molimo Vas da nam dostavite pismenu informaciju da li je i dalje nejasan zakonski osnov za utvrđivanje Jedinštvenog programa obrade podataka od strane Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine i ako je odgovor potvrđan da obrazložite takav stav.

S poštovanjem,

DIREKTOR
Dr. Emir Krenić

Dostaviti:

1. Naslovu
2. Odsjeku za pravne, kadrovske i opće poslove
3. a/a

Uzimajući u obzir naprijed navedeno, molimo Vas da se ubuduće suzdržite od davanja sličnih saopštenja koja dovode Federalni zavod za statistiku u vezu sa aktivnostima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine sa kojima očigledno nije saglasan.

Pored toga, želimo ukazati na neadekvatan način komunikacije Agencije za statistiku BiH sa Federalnim zavodom za statistiku.

Smatramo da je nedopustivo da se entitetski zavodi za statistiku koji učestvuju u organizaciji i provođenju projekta Popisa, putem medija informišu o aktivnostima koje provodi Agencija za statistiku BiH, a koje su značajne za cjelokupan statistički sistem u Bosni Hercegovini.

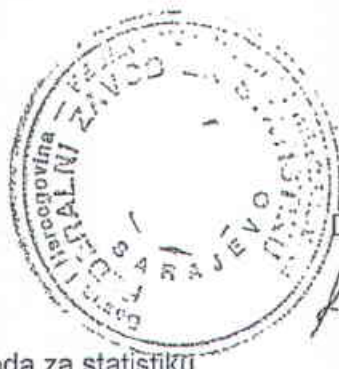
Takođe, praksa Agencije za statistiku BiH koja u proteklih nekoliko mjeseci nije odgovorila ni na jedan dopis Federalnog zavoda za statistiku koji se odnosi na problematiku Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u BiH 2013.godine je suprotna Zakonu, i najblaže rečeno, nekolegijalna i ne može predstavljati osnov za kvalitetnu saradnju.

Ovakvo postupanje Agencije za statistiku BiH je u suprotnosti sa odredbama člana 8. Zakona o statistici Bosne i Hercegovine kojima je propisana obaveza Agencije za statistiku BiH da podstiče saradnju između statističkih institucija, kao i da koordinira planiranje, vođenje i objavu rezultata Popisa.

S tim u vezi, ponovno urgiramo da nam hitno dostavite Informaciju o statusu aktivnosti na Popisu stanovništva domaćinstava i stanova u BiH 2013. godine koju ste, prema navodima medija, dana 16.05.2016.godine uputili Vijeću ministara BiH.

Još jednom pozivamo direktora Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine da poštujući načelo zakonitosti, konačnosti, tačnosti, kao druga statistička načela hitno izvrši svoju zakonsku obavezu iz člana 20. stav (1) tačka c) Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u BiH 2013.godine i utvrdi Jedinствени program obrade podataka, što je i bio naš zahtjev iznesen više puta pismenim dopisima koje smo Vam dostavljali u prethodnom periodu (prilog:dopisi Federalnog zavoda za statistiku).

S poštovanjem,

DIREKTOR

Dr Emir Krenić

Prilog: Dopisi Federalnog zavoda za statistiku

Dostaviti:

1. Naslovu
2. Odsjeku za pravne, kadrovske i opće poslove
3. a/a

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ
REPUBLIKA SRPSKA
INSTITUTE OF STATISTICS

Број: 06.3.07/061.1.2.19-166/16
Дана: 24.05.2016. године

АГЕНЦИЈА ЗА СТАТИСТИКУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Зелених беретки 26,
71000 Сарајево
н/р директора Велимира Јукића

ПРЕДМЕТ: Ставови Републичког завода за статистику Републике Српске поводом усвајања Јединственог програма обраде података пописа становништва, домаћинства и станова у Босни и Херцеговини 2013. године од стране директора Агенције за статистику БиХ, господина Велимира Јукића

Поштовани господине Јукићу,

Након што сте нам доставили Одлуку о усвајању Јединственог програма обраде података пописа становништва, домаћинства и станова у Босни и Херцеговини 2013. године и Јединствени програм обраде података пописа становништва, домаћинства и станова у Босни и Херцеговини 2013. године, Републички завод за статистику Републике Српске Вас овим путем обавјештава о заузетим ставовима о ова два наведена документа, а у складу са наводима из протестног писму упућеног Агенцији за статистику БиХ од 19.05.2016. године.

Став Завода је да оба поменута акта која сте донијели евидентно нису у складу са Законом о попису становништва, домаћинства и станова у БиХ 2013. године, из формалних и материјалних разлога, те сматрамо својом законском обавезом да Вас о томе обавијестимо. Због поменутих аката наступиће и већ наступају озбиљне посљедице, јер Програм који сте усвојили компликује комплетну операцију пописа, његову валидност и објављивање коначних резултата.

У међувремену, Влада Републике Српске је на 74. сједници одржаној 20.05.2016. године, поводом усвајања Вашег Програма, донијела Закључак који Вам достављамо у прилогу овог писма. Суштина Закључка је да Влада Републике Српске не прихвата Јединствени програм обраде података пописа становништва, домаћинства и станова у Босни и Херцеговини 2013. године којег је Одлуком усвојио директор Агенције за статистику БиХ, јер је тај акт у супротности са Законом о попису, те да такав Програм не прихвата и захтијева да се стави ван снаге. Такође, Влада Републике Српске је обавезала Републички завод за статистику да, у циљу спречавања даљих неправилности и манипулација у попису, учествује у активностима везаним за обраду и објаву резултата пописа, у складу са Законом.

Подсјећамо да је Република Српска из својих буџетских средстава финансирала попис, те да је логично да се не могу дозволити незаконитости у његовом спровођењу, као што се не могу ни прихватити резултати пописа који ће бити посљедица незаконитих активности.

Такође, став Завода је да ће у складу са Законом о попису, улогом, обавезом и овлашћењима која произилазе из поменутог Закона, обављати активности у попису истовремено указујући на незаконите радње уколико их чине службена или друга лица која учествују у попису. У

том смислу, желимо да Вас упозоримо да, као појединац, по закону нисте могли да усвојите поменути Јединствени програм, нити такав Програм може бити јединствен због тога што сте га донијели самовољно.

Након што смо, по нашем тражењу, добили поменути Програм, пажљиво смо га проучили и утврдили да сте приликом његовог „усвајања“ поступили противно Закону због чега овај акт не може бити одржан на снази:

1. Донијели сте потпуно нови акт, који је у односу на приједлог Програма који је понудила Агенција за статистику БиХ краћи за 14 страница, с тим да сте поједине дијелове мијењали и додали. То значи да о Програму који сте донијели није расправљао Централни пописни биро, јер је тај орган расправљао о сасвим другом приједлогу. Као што знате, у члану 24. став 2. Закона о попису стоји обавеза Централног пописног бироа не само да, у складу са тачком ф), разматра програм за обраду пописне грађе са системом шифрирања, него да и у складу са тачком е) разматра технологије које ће се користити за уношење података, софтвере и начин обраде података. Будући да сте Ви као директор, у складу са чланом 24. став 5. по службеној дужности и председавајући ЦПБ-а, Ви сте након доношења Програма у сукобу са функцијама које обављате. Дакле, морали сте знати да „усвајате“ Програм који претходно није разматран на ЦПБ-у, како то Закон налаже.
2. У складу са чланом 21. тачка б) ентитетски заводи учествују у изради Јединственог програма обраде, као и других методологија. С обзиром да Програм који сте „усвојили“ ентитетски заводи нису никада ни видјели, јер је „усвојен“ тајно и илегално, јасно је да сте и у овом члану прекршили Закон, јер ентитетски заводи нису ни учествовали у његовој изради, што је, по Закону, неопходан услов за његово доношење. Притом, учешће Завода није само формално у поступку, јер је ријеч о учествовању у изради тог документа, а Ви ентитетским заводима нисте омогућили ни једно ни друго.
3. На конференцији за штампу сте изјавили да за поменути Програм нисте имали сагласност ни ентитетских завода, ни сагласност у самој Агенцији за статистику БиХ, а ни сагласност ЦПБ-а. Дакле, сами сте потврдили да сте прекршили одредбу члана 20. став 1. тачка ц) у којој је децидно одређено да Агенција за статистику БиХ утврђује Јединствени програм обраде. Како је ово очигледно обавеза Агенције, по Закону нисте смјели да „усвојите“ поменути Програм, као Вашу индивидуалну одлуку, јер је у питању Ваш индивидуални чин, што сте и потврдили на конференцији за новинаре.
4. Све пописне активности су вршене на начин да буду заступљени представници сва три конститутивна народа према попису из 1991. године, што је био услов за састав и заступљеност пописних комисија јединица локалне самоуправе, инструктора и пописивача. У Агенцији којом руководите имате два замјеника директора који морају бити из реда другог конститутивног народа, а један од њих се оправдано противио Вашем Програму, позивајући се да је тај акт противзаконит. Да ли схватате да када сте, као индивидуалац „усвојили“ Програм да су све одредбе из Закона које се односе на националну припадност учесника у попису постале беспредметне. То је такође груба повреда Закона.
5. Јасно је да Ви, као појединац, не можете „усвојити акт“. То је правно немогуће, јер се правни акти усвајају гласањем. Нигдје у Закону о попису немате овлашћење да усвојите акт.
6. У Вашем Програму под тачком 3. (објава резултата пописа) предвиђате да ће у складу са Законом о попису, коначни резултати пописа бити објављени најкасније до 01.07.2016. године. Такође наводите, да ће до поменутог датума бити објављен укупан број становника на свим нивоима власти (држава, ентитети, кантони, општине, Брчко Дистрикт БиХ). Задња реченица у Вашем Програму гласи „објава

преосталих података биће реализована сукцесивно у складу са Планом дисеминације података у попису". Међутим, законска одредба Објава резултата пописа гласи да: "Агенција и ентитетски заводи за статистику утврђују пописне табеле и објављувају резултате пописа одређене јединственим програмом за обраду података од 01.07.2014. године до 01.07.2016. године". **То значи да сви резултати пописа, а не само укупан број становника, морају бити објављени до 01.07.2016. године, када је и законски рок.** Одредба Програма према којем ћете преостале податке објавити након тог рока није у складу са **Законом о попису**. Из Плана активности за завршетак послова на обради података пописа у БиХ, који сте предложили, јасно је да објаву осталих резултата пописа према Плану дисеминације, који сте по овом Програму сачинили, предвиђате извршити до 30.12.2016. године. Уопште не кријете намјеру да пописне резултате саопштите **ван рока који је дат Законом о попису**.

7. Сва отворена питања у попису сте овим Програмом ријешили супротно Закону о попису, дајући статус резидената пописаним особама које на то немају право, на основу чега би се фиктивно увећао број становника БиХ за око 196.000. Управо за толики број људи сте изјавили да ће бити резиденти, иако обрада података по Вашем Програму није ни почела. Да подсетимо, отворена питања у попису за чије се законито рјешавање све вријеме залагао Републички завод за статистику су: конзистентност мјеста рада/школовања (питање број 40) са одговорима на питања од 1 до 7 (мјесто становања), дјеца рођена после 30. септембра 1998. године која су податке дала сама за себе, коришћење пробабилистичког метода за импутацију недостајућих вриједности у питањима од 1 до 7, кориштење детерминистичке корекције, редослијед корака код извођења резидентног статуса и утврђивање статуса резидентног становника у вези са помоћном варијаблом „трајање“ дужине присутности/одсутности код питања 4 и 5 у пописници уз помоћ којих се, уз остала питања од 1 до 7, одређује резидентни статус становника.

Као један од три сувласника свих прикупљених и обрађених података, у складу са чланом 22. Закона о попису, не можемо дозволити њихову злоупотребу, обраду и саопштавање резултата, који се спроводе супротно Закону.

Имајући у виду наведено, сматрамо да морате бити свјесни бројних незаконитости које сте починили када је у питању предметни Програм. Сматрамо да је паметно и морално да наведени Програм повучете и ставите ван снаге, како би се постигла сагласност статистичких институција и успјешно завршио попис у БиХ.

С поштовањем,

тјс

Директор
Др Радмила Чичковић

Прилог:--

- Закључак Владе Републике Српске од 20.05.2016. године

Broj: 01-05-2-761/16
Datum: 04 MAY 2016

BOSNA I HERCEGOVINA
Agencija za statistiku BiH
n/r direktora mr.sc. Velimira Jukića

**PREDMET: Urgencija za utvrđivanje Jedinstvenog programa obrade podataka
Popisa**

Poštovani,

Kao što Vam je poznato na posljednjoj sjednici CPB održanoj 18.04.2016. godine iznijeti su argumenti po pitanju utvrđivanja jedinstvene metodologije koji su još jednom pokazali opravdanost HITNOG utvrđivanja metodologije, a krajnji zakonski rok za objavu svih podataka Popisa je 01.07.2016. godine.

Iako je od posljednje sjednice CPB prošlo više od 15 dana Agencija za statistiku BiH Federalni zavod za statistiku izražava zabrinutost, imajući u vidu predviđeni zakonski rok za objavu popisa te predlažemo da Agencija BiH preduzme aktivnosti u pogledu utvrđivanja i konačno donese Jedinstveni program za obradu popisne građe.

U prilog napreijed iznesenim navodima Federalni zavod za statistiku želi iznijeti činjenice i okolnosti koje ukazuju na hitnost utvrđivanja Jedinstvenog programa za obradu popisne građe popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013. godine i da ne smije računati na izmjenu Zakona o popisu stanovništva domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovine 2013, sa ciljem nepotrebnog odlaganja objave rezultata Popisa.

- U članu 20. stav (1) tačka c) Zakona o popisu definisano je da Agencija za statistiku BiH utvrđuje jedinstvenu i međunarodno uporedivu metodologiju popisa, s jedinstvenim definicijama jedinica i obilježja, jedinstvenim klasifikacijama i sadržajem obradnih tabela po jedinstvenom programu obrade, jedinstvenim kriterijima i programima logičke kontrole za otkrivanje i automatsko ispravljanje grešaka u popisnoj građi
- U članu 21. tačka b) Zakona o popisu određeno je da entitetski zavodi za statistiku učestvuju u izradi metodologije s jedinstvenim definicijama jedinica i obilježja, jedinstvenim klasifikacijama i sadržajem obradnih tabela po jedinstvenom programu obrade, jedinstvenim kriterijima i programima logičke kontrole za otkrivanje i automatsko ispravljanje grešaka u popisnoj građi
- U članu 24. stav (2), tačka f) Zakona o popisu propisano je da Centralni popisni biro razmatra program za obradu popisne građe sa sistemom šifriranja
- Tačkom 15. reformske agende za Bosnu i Hercegovinu za period 2015-2018 Bosna i Hercegovina se obavezala da rezultate popisa objavi u skladu sa

Zakonom o popisu, podzakonskim propisima i evropskim statističkim standardima u popisnim aktivnostima

- IMO tim je u 20. i 21. izvještaju dao jasne preporuke za rješavanje svih pitanja vezano za izvođenje statusa rezidenta
- IMO TIM je u 22. izvještaju (tačka 40.) snažno preporučio direktoru Agencije za statistiku BiH, da hitno donese odluku po pitanju editovanja statusa rezidenta i provede preporuke iz juna 2015. godine

Iz svega navedenog jasno je da su entitetski zavodi za statistiku izvršili zakonsku obavezu iz člana 21. tačka b), te CPB zakonsku obavezu iz člana 24. stav (2), tačka f) na način da je razmotrio Jedinstveni program obrade podataka. Prema članu 20. stav (1) tačka c) Zakona o popisu nedvosmisleno direktor Agencije za statistiku BiH ima obavezu da utvrdi jedinstven program obrade podataka i za utvrđivanje istog ne treba prethodnu saglasnost entitetskih statističkih institucija niti Centralnog popisnog biroa.

Obzirom da je do konačne objave rezultata popisa ostalo svega mjesec i po do kada kompletan proces Popisa treba biti završen pozivamo direktora Agencije za statistiku BiH da izvrši svoju zakonsku obavezu i utvrdi Jedinstveni program obrade podataka a da izlaz iz postojećeg problema ne traži u mogućnosti pomjeranja zakonskog roka za objavu rezultata Popisa kroz moguću izmjenu Zakona o popisu.

Obzirom da je popisivanje jedinica Popisa izvršeno 2013 godine predlaganje izmjene zakonskog roka za objavu podataka bi veoma negativno djelovao na završetak procesa Popisa. Prijedlog bi predstavljao pokušaj da se prikrije sva ranija neefikasnost i odgovornost za nepoštivanja zakonskog roka za objavu rezultata Popisa, koji je utvrđen u skladu sa realno potrebnim vremenom za obradu podataka.

Da bi postojao argument za pokretanje zakonodavne procedure izmjene zakona normativno – pravna djelatnost traži da su u sprovođenju zakona nastale velike promjene i da je došlo do novih pravnih situacija u praksi a što ne postoji u konkretnom slučaju.

Predlaganje izmjene zakonskog roka za objavu rezultata Popisa, iz razloga što Agencija za statistiku BiH nije u stanju da utvrdi Jedinstveni program obrade podataka ni nakon više od godinu dana od stvaranja svih preduslova za utvrđivanje istog, sa aspekta normativno – pravne djelatnosti, predstavljalo bi klasičnu zloupotrebu.

U konkretnom slučaju nisu se desile nikave promjene u zakonskom smislu niti su nastale nove životne pravne situacije u primjeni zakona iz razloga što je Popis organizovan i proveden u skladu sa Zakonom i evropskim standarima tako da nakon završetka Popisa nije ni moglo doći do novih pravnih situacija zbog čega bi takav prijedlog bio nelegitiman, neuobičajen i predstavljao bi zloupotrebu zakonodavne procedure u cilju prikrivanja neefikasnosti u radu, nedosljednosti, pokušaja ozakonjenja nezakonitih prijedloga u sprovođenju zakona za koje je javnost već saznala prilikom održavanja prethodnih sastanaka Centralnog popisnog biroa i izbjegavanja menadžmenta Agencije za statistiku BiH da utvrdi i donese jedinstvenu metodologiju na koju ih zakon obavezuje.

Prijedlog bi predstavljao narušavanje principa zakonitosti a posebno principa konačnosti kao jednog od najvažnijih principa upravnog prava sa kojim se označava završetak jedne radnje odnosno jednog pravnog procesa.

Prolongiranje zakonskog roka objeve podataka popisa bi značilo direktno kršenje navedenog principa koji vodi u proizvoljnost, vremensku neodređenost i arbitrnost, što bi omogućilo stvaranje prakse da se traži produženje zakonskih rokova zbog propuštanja postupanja prema zakonom utvrđenim rokovima.

Prolongiranje zakonskog roka za objavu rezultata Popisa doveo bi do „paralizacije“ statističkih zavoda. Za sva anketna istraživanja potreban je novi okvir uzorka, obzirom da se postojeći okvir temelji na „ne ažurnim podacima“ a novo ažuriranje okvira uzorka, ukoliko se ne bi koristila postojeća baza Popisa, zahtjevalo bi značajna budžetska izdvajanja vlada na svim nivoima, koja bi bilo teško obezbjediti zbog postojeće finansijske situacije.

Zbog navedenog bi i princip tačnosti bio ugrožen što bi dovelo do potpunog urušavanja entitetskih zavoda i nemogućnosti njihovog rada, i stvaranje dodatnog pritiska da se u jednom takvom „novom“ vremenskom roku pokušaju ponovno isticati nezakoniti prijedlozi i ponovo vršiti pritisci na entitetske zavode da na sastancima Centralnog popisnog biroa prihvate nezakonite standarde kao sastavne djelove Jedinственe metodologije, koji se ipak nisu smjeli u ovom periodu prihvatiti niti objaviti.

Iskreno se nadamo da će menadžment Agencije za statistiku BiH još jednom razmotriti sve iznesene argumete zbog kojih smatramo da Agencija za statistiku BiH mora hitno utvrditi Jedinственi program obrade podataka Popisa i na taj način sačuvati kredibilitet statističkih institucija te obezbjediti poštovanje osnovnih principa zvanične statistike prije svega načelo zakonitosti, neutralnosti, objektivnosti i stručne nezavisnosti.

S poštovanjem,

DIREKTOR

Dr Emir Kretnić

DOSTAVITI:

1. Naslovu
2. a/a

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ
REPUBLIKA SRPSKA
INSTITUTE OF STATISTICS

Број: 06.3.07/061.1.2.15-154/15

Дана: 23.06.2015. године

АГЕНЦИЈА ЗА СТАТИСТИКУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Зелених беретки 26,

71 000 Сарајево

н/р в.д. директора Славке Поповић и в.д. директора Фадила Фатића

ПРЕДМЕТ: Достављање изјашњења на ревидирани Приједлог јединственог програма обраде пописне грађе пописа становништва, домаћинства и станова у БиХ 2013. године и препоруке председавајућег ИМО тима господина Питера Еверерса

Поштовани,

Дана 19.06.2015. године Републички завод за статистику Републике Српске је примио ваш допис број 11-43-2-12-818/15, путем којег обавјештавате Завод да је господин Питер Еверерс, председавајући ИМО тима, дана 16.06.2015. године доставио допис са препорукама за рјешавање битних питања која се односе на аутоматску обраду података, укључивање/искључивање одређеног броја пописница, употребу пробабистичких правила и утврђивање статуса резидента – кориштење питања број 40 са П-1 пописнице. Такође, у поменутом допису наводите да је одржана сједница Пописног бироа Агенције за статистику БиХ, на којој је донесен закључак да се у потпуности прихвате препоруке ИМО тима и да се уграде у Приједлог јединственог програма обраде података, те да је потребно да се Завод изјасни о наведеним препорукама и да достави мишљење на ревидирани Приједлог јединственог програма до 23.06.2015. године до 16 часова.

У складу са наведеним, истичемо да је Завод са дужном пажњом размотрио приједлоге који су дати у писму господина Питера Еверерса, те ћемо се у наставку писма изјаснити о препорукама у вези са рјешавањем спорних питања.

Завод није сагласан са предложеним рјешењима која се односе на питања укључивања/искључивања одређених категорија пописница, примјену пробабистичког метода и кориштење питања 40 код утврђивања статуса резидента.

Кад је у питању препорука господина Еверерса у вези са укључивањем/искључивањем одређених упитника/одговора, Завод и даље остаје при ставу, да је сва спорна питања потребно ријешити у складу са Законом о попису, те не може у потпуности прихватити предложена рјешења.

Завод не прихвата приједлог да се категорија – дјеца рођена после 30. септембра 1998. године, која су податке дала сама за себе укључе у даљи процес обраде података, јер је то супротно одредбама Закона о попису. Према томе, укључивање пописница у којима су дјеца до 15 година податке дала сама за себе било би незаконито.

Подсјећамо да се предложена рјешења у писму значајно разликују од препорука које су изнесене на састанку са директорима статистичких институција 8. јуна 2015. године, а које је потврдио и Марко Скарно на радном састанку са члановима групе за едитовање и импутацију из све три статистичке институције у БиХ. Наиме, на поменутом састанку је дат приједлог за искључивање "око половине незаконитих категорија", док би се преостале "незаконите"

категорије укључиле у даљу обраду уз промјену одговора на осјетљивим питањима у „непознато“.

У вези са примјеном пробабиллистичке методе, Завод сматра да ни ограничавање максималног броја пробабиллистичких измјена на 2 варијабле, у питањима 1 до 7 не осигурава смањење броја грешака у попису. Напомињемо да је едитовање варијабли у питањима 1 до 7 већ предвиђено у детерминистичким корацима. Дакле, прије евентуалних пробабиллистичких измјена које су наведене у препоруци ИМО тима, је већ дозвољено едитовање и импутација одговора на варијаблама из питања 2, 4, 5, 6 и 7, те би уз дозвољавање 2 додатне промјене на варијаблама у питањима од 1 до 7 уједно дозволили и могућност измјене оригиналних одговора пописаног лица на свих 7 питања која по препорукама ИМО мисије детерминишу резидентни статус лица.

Дакле, Завод је става да није могуће обезбиједити пажљиву примјену пробабиллистичке методе. Наиме, едитовање и импутација података би било "пажљиво" само када би се исконтролисали, односно, када се не би присиљено додјеливао статус резидента лицима чији одговори не упућују на одређени статус. "Пажљиво" би значило да се број грешака у попису смањно и да је доказано да је грешака стварно мање, а не више него у оригиналним подацима.

Ријетки су примјери држава које су пробабиллистику користиле за мање осјетљиве пописне податке.

У вези са коришћењем питања број 40, констатовали смо да се препорука из писма господина Еверерса за кориштење питања 40 значајно разликује од препорука које су изнесене на састанку са директорима статистичких институција који је одржан 08.06.2015. године, а које је потврдио и Марко Скарно на радном састанку са члановима групе за едитовање и импутацију из све три статистичке институције у БиХ. Наиме, на поменутом састанку је остављена могућност статистичким институцијама у БиХ да по завршетку процеса едитовања и импутације свих пописних података донесу одлуку о кориштењу питања 40 за корекцију резидентног статуса.

Такође, последња ИМО препорука да се не користи питање број 40 није конзистентна са препоруком из 13. ИМО извјештаја, гдје се управо препоручује кориштење овог питања за утврђивање резидентног статуса.

Закону о попису апсолутно нигдје не наводи варијабле које се користе за утврђивање статуса резидента, нити је то предмет Закона о попису. Закон о попису даје јасне дефиниције уобичајеног мјеста становања, сталног становника, укупног броја стално настањеног становништва, из којих се изводе стални становници. Управо из дефиниције уобичајеног мјеста становања произилази неопходност консултације питања 40. Чак и сама пописница П-1 је управо дизајнирана тако да има секцију „мјесто становања“ (не носи назив уобичајено мјесто становања), у коју су између осталих укључена питања од 1 до 7, што упућује на то да се кориштењем и осталих питања из других секција пописнице утврђује уобичајено мјесто становања.

У прилог ставу Завода, говоре и Препоруке конференције Европских статистичара за пописе становништва и станова 2010. године, гдје се у препоруци 197. каже да главни разлог зашто се прикупља податак о мјесту рада јесте повезати мјесто рада с уобичајеним мјестом становања, с циљем да се стави акценат на дневна кретања.

Имајући у виду све наведено, Завод ће настојати да се спорна питања ријеше у складу са Законом попису, како би се добила што квалитетније базе података која ће бити у власништву све три статистичке институције, што је регулисано и одредбама члана 22. Закону о попису, гдје је јасно прописано да је јединствена база података власништво све три статистичке институције у БиХ.

Када је у питању изјашњење Завода на документ - ревидирани Приједлог јединственог програма за обраду података, увидјели смо да у предметном документу помињете три прилога и то: прилог 1 - 9 детерминистичких правила за исправљање одређених недоследности у питањима од 1 до 7, прилог 2 - 29 детерминистичких правила за одређивање статуса резидента на основу питања од 1 до 7 и прилог - опис пробабилистичке методологије. Међутим, ниједан од ових докумената нисте доставили као прилог ревидираном Приједлогу јединственог програма обраде, на који тражите изјашњење. Завод сматра да је некоректно и непрофесионално тражити изјашњење на непотпун документ, те захтјевамо да нам у најкраћем року доставите комплетан материјал. Након што нам доставите тражене материјале, Завод ће се изјаснити и на текст наведених прилога.

У вези са наведеним, у прилогу вам, благовремено, достављамо коментаре Завода на ревидирани Приједлог јединственог програма обраде пописне грађе пописа становништва, домаћинства и станова у БиХ 2013. године.

С поштовањем,

Директор

Др Радмила Чичковић

Прилог:

- Коментари Завода на ревидирани Приједлог јединственог програма обраде пописне грађе пописа становништва, домаћинства и станова у БиХ 2013. године.

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU

između

Evropske komisije (u daljem tekstu: "Komisija"), u ime Evropske unije,

i

Savjeta Evrope

i

Savjeta ministara, u ime Bosne i Hercegovine

o

Međunarodnoj posmatračkoj operaciji za popis stanovništva i domaćinstava u Bosni i Hercegovini 2012/13.

S obzirom na sljedeće činjenice:

Popis stanovništva i domaćinstava (u daljem tekstu: "popis") održaće se u Bosni i Hercegovini u skladu sa Zakonom o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013. godine, koji je 3. februara 2012. godine usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine;

Popis organizuju i realizuju organi vlasti, tijela i institucije u Bosni i Hercegovini u skladu sa navedenim zakonom;

Savjet ministara Bosne i Hercegovine pozvao je Komisiju da organizuje međunarodno posmatranje popisa;

Statistički zavod Evropske unije (Eurostat), Odsjek Ujedinjenih nacija za statistiku (UNSD), Ekonomska komisija Ujedinjenih nacija za Evropu (UNECE) i Savjet Evrope već su saradivali na međunarodnim posmatračkim operacijama prilikom popisa stanovništva u Evropi;

Komisija i Savjet Evrope smatraju da je poštovanje međunarodnih standarda kod sprovođenja popisa od najvećeg značaja, čime će se dobiti precizna socio-ekonomska i demografska slika o stanovništvu Bosne i Hercegovine i rezultati koji će biti široko prihvaćeni;

Komisija, Savjet Evrope i Savjet ministara Bosne i Hercegovine usaglasili su se o sljedećem:

I. Cilj

1. Opšti cilj Međunarodne posmatračke operacije za popis stanovništva i domaćinstava u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: „Operacija“) jeste posmatranje, tokom cjelokupnog popisa, od pripreme do objavljivanja podataka, ispunjenosti sljedećeg:

- i. međunarodnih standarda za popis stanovništva i domaćinstava koje su definisali UNECE i Eurosta, a koje je usvojila Konferencija evropskih statističara kao Preporuke za popis stanovništva i domaćinstava 2010;
- ii. Uredbe (EC) br. 763/2008 o popisu stanovništva i domaćinstava i mjerre za njeno izvršenje;
- iii. Osnovnih načela zvanične statistike, koja je usvojila Statistička komisija UN, kao i Evropski statistički kodeks prakse, koji je proglasila Evropska komisija;
- iv. standarda za zaštitu i povjerljivost podataka, u skladu sa Konvencijom Savjeta Evrope o zaštiti lica u pogledu automatske obrade ličnih podataka, i relevantnih pozitivnih propisa Evropske unije;

2. Verifikujući fer i nepristrasno popisivanje, Operacija treba da doprinese izgradnji povjerenja u popis, uz obezbjeđivanje širokog učešća stanovništva i zalaganje za poštovanje međunarodnih preporuka.

3. Potpisivanjem ovog Memoranduma o razumijevanju, Savjet ministara Bosne i Hercegovine potvrđuje da su preduzeti svi koraci da se obezbijedi politička saglasnost i prihvatanje ovog Memoranduma od strane svih relevantnih političkih aktera i svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini.

II. Izvođenje Operacije

1. Operaciju izvodi komitet međunarodnih organizacija (u daljem tekstu: „Komitet“), uz pomoć višeg stručnjaka za popis, stručnjaka za popis stanovništva (u daljem tekstu: „stručnjaci za popis“), jednog ili više stručnjaka za informacione tehnologije (u daljem tekstu: „stručnjaci za informatiku“) i lica koja prate popisivanje na terenu (u daljem tekstu: „posmatrači“).

2. Pravila rada Komiteta, kao i pravila angažovanja višeg stručnjaka za popis, stručnjaka za popis, stručnjaka za informatiku i posmatrača definisana su organizacijom rada koju dogovore članovi Komiteta.

3. Operacija se smatra zaključenom izdavanjem zajedničkog saopštenja člana Evropske komisije zaduženog za proširenje i generalnog sekretara Savjeta Evrope o usklađenosti popisa sa međunarodnim uslovima.

4. U slučaju da politički ili socijalni uslovi u Bosni i Hercegovini ne budu pogodovali nastavku Operacije, Komitet može donijeti odluku da završi i obustavi posmatranje.

III. Komitet

1. Komitet čini najviše sedam visoko pozicioniranih predstavnika Evropske komisije,

Ujedinjenih nacija i Savjeta Evrope.

2. S obzirom na specifična stručna znanja potrebna za posmatračke operacije i značaj daljeg socio-ekonomskog razvoja Bosne i Hercegovine, sljedeće međunarodne organizacije i institucije imenuju svoje članove u Komitet:

- i. ispred Evropske komisije: Generalna direkcija za proširenje, Generalna direkcija Eurostat (ukupno dva člana);
- ii. ispred Ujedinjenih nacija: UNSD, UNECE, UNDP i UNFPA (ukupno četiri člana);
- iii. Savjet Evrope (jedan član).

Na osnovu saglasnosti Komiteta, predstavnici drugih međunarodnih organizacija ili institucija mogu se pridružiti Komitetu u svojstvu člana, ali bez prava glasa.

3. Komitetom predsjedava predstavnik Generalne direkcije Eurostat.

4. Nijedan član Komiteta ne može biti iz Bosne i Hercegovine niti susjedne zemlje. Isto pravilo primjenjuje se kod izbora višeg stručnjaka za popis, stručnjaka za popis, stručnjaka za informatiku i posmatrača.

5. Komitet je odgovoran za cjelokupnu Operaciju tako što organizuje i izvršava sve zadatke na posmatranju, praćenju i procjeni u svim fazama popisa stanovništva i domaćinstava.

6. Komitet i njegovi članovi rade uz punu stručnu nezavisnost i bez ikakvog političkog uplitanja ili sukoba interesa. U slučaju potencijalnog sukoba interesa, dotični član Komiteta uzdržava se od glasanja.

7. Komitet posebno:

- definiše kriterijume i metode praćenja popisa,
- imenuje stručnjake za popis, stručnjake za informatiku i posmatrače;
- imenuje višeg stručnjaka za popis na mjesto timskog rukovodioca, koji organizuje rad i daje potrebna uputstva svim stručnjacima za popis, stručnjacima za informatiku i posmatračima;
- tokom cjelokupnog procesa popisa, utvrđuje probleme, procjenjuje njihov efekat i, tamo gdje je to adekvatno, formuliše preporuke relevantnim institucijama u Bosni i Hercegovini;
- saraduje sa svim tijelima i institucijama Bosne i Hercegovine koji učestvuju u popisu, a posebno sa Agencijom za statistiku Bosne i Hercegovine;
- predlaže relevantnim institucijama mjere radi poštovanja odredbi i uslova iz ovog MoR.

8. Komitet redovno, a najmanje na kvartalnoj osnovi, izvještava Komisiju i Generalnu direkciju za demokratiju i političke poslove pri Savjetu Evrope o toku Operacije i podnosi završni izvještaj u kojem analizira da li je popis izvršen u skladu sa međunarodnim standardima.

IV. Saopštenja

1. Predsjedavajući Komiteta (prema članu III(3) gore) je jedino lice iz Operacije koje je ovlašćeno da upućuje saopštenja relevantnim institucijama Bosne i Hercegovine u formi

preporuka, zahtjeva, bilješki i/ili izvještaja. Saopštenja institucijama Bosne i Hercegovine podnose se putem Delegacije Evropske unije u Sarajevu.

2. Relevantne institucije u BiH odmah preduzimaju sve neophodne radnje i prosljeđuju saopštenje relevantnim tijelima i institucijama Bosne i Hercegovine.

3. Komitet ima nesmetan pristup sredstvima javnog informisanja u Bosni i Hercegovini radi postizanja bolje transparentnosti Operacije i jačanja povjerenja u objektivnost i pouzdanost popisa.

V. Stručnjaci i posmatrači

1. Viši stručnjak za popis, stručnjaci za popis, stručnjak/stručnjaci za informatiku i posmatrači imenuju se na osnovu njihovih ličnih znanja i ne predstavljaju nijednu instituciju, čak i u slučaju da su zaposleni u nacionalnim tijelima ili međunarodnim organizacijama.

2. Glavni zadatak višeg stručnjaka za popis, stručnjaka za popis i stručnjaka za informatiku je praćenje cjelokupnog popisa sa tehničkog stanovišta, u skladu sa uputstvima Komiteta. Oni vrše praćenje na licu mjesta tokom svih faza popisa. Sva tijela, institucije i ustanove u Bosni i Hercegovini obezbjeđuju punu i blagovremenu saradnju sa stručnjacima.

3. Viši stručnjak za popis održava redovan kontakt sa komisijama za popis na svim nivoima vlasti, uključujući, po potrebi, Centralnu komisiju za popis, kao i sa institucijama u Bosni i Hercegovini.

4. Stručnjaci za popis i posmatrači:

- prate prikupljanje popisnih podataka posmatrajući da se li se prikupljanje vrši u skladu sa uslovima iz zakonskih propisa o popisu i međunarodnim standardima;

- provjeravaju da li se popisivanje na svim nivoima vrši u skladu sa statističkim standardima i da li je povjerljiva priroda individualnih podataka u potpunosti zaštićena;

- prate rad popisivača, kontrolora, opštinskih instruktora, članova opštinskih komisija i drugih uključenih lica, što je moguće detaljnije i u što je moguće više područja.

Izvještavaju Komitet o svim relevantnim incidentima tokom intervjua i primarnog prikupljanja podataka, do prenošenja popisnog materijala na Agenciju za statistiku Bosne i Hercegovine. Na izričit zahtjev lica koje se popisuje, posmatrač ne prisustvuje unošenju odgovora u upitnik.

5. Prilikom izvršenja zadataka, posmatrači održavaju redovan kontakt sa opštinskim i kantonalnim komisijama, vođama intervjua, kontrolorima i nadzornicima, gdje svi obezbjeđuju punu saradnju, kao i administrativnim ustanovama. Izvještavaju Komitet o svojim zapažanjima. Posebnu pažnju poklanjaju svim pritiscima koji mogu da utiču na odgovor lica koje se popisuje.

6. Osim ako im predsjedavajući Komiteta nije dao izričito ovlaštenje, stručnjaci ne smiju davati izjave medijima niti institucijama i vlastima Bosne i Hercegovine o Operaciji. Posmatračima nije dozvoljeno davanje izjava.

VI. Finansiranje Operacije

Odluke koje se tiču finansiranje Operacije usvajaju Komisija i Savjet Evrope u skladu sa odgovarajućim procedurama na osnovu zakonskih propisa koji omogućavaju takvo finansiranje. Sekretarijat Komiteta obezbjeđuje Komisija.

VII. Sloboda kretanja, bezbjednost i utvrđivanje identiteta

1. Tokom cjelokupne Operacije, sve do njenog zaključenja, Komitet, viši stručnjak za popis, stručnjaci za popis, stručnjak/stručnjaci za informatiku i posmatrači, zajedno sa prevodiocima i asistentima, nesmetano izvršavaju sve svoje zadatke bez ikakvog uplitanja od strane vlasti Bosne i Hercegovine. Garantuje ime se nesmetan pristup svim popisnim operacijama i dokumentaciji potrebnim za njihov rad, bez ograničenja njihovog mandata. Posebno imaju neograničen i nerestriktivan pristup svim originalnim izvorima popisnih podataka, koji se ne smiju uništiti prije nego što se Operacija proglasi zaključenom u skladu sa članom II(3) iznad.

2. Relevantni organi vlasti u Bosni i Hercegovini organizuju sve što je neophodno kako lica koja učestvuju u ovoj Operaciji ni na koji način ne bi bila ograničena ili ometana u izvršenju svojih dužnosti, uključujući slobodno kretanje kroz Bosnu i Hercegovinu, i preduzimaju sve neophodne mjere na obezbjeđivanju bezbjednosti svih koji rade u okviru Operacije.

3. Sekretarijat Komiteta dostavlja Agenciji za statistiku Bosne i Hercegovine spisak lica uključenih u ovu Operaciju (članovi Komiteta, viši stručnjak za popis, stručnjaci za popis, stručnjak/stručnjaci za informatiku, posmatrači, prevodioci i asistenti) i ažurira ga. Sva lica koja učestvuju u Operaciji dobijaju odgovarajuću akreditaciju koju izdaje Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine.

4. Sva lica koja učestvuju u Operaciji obavezana su odredbama o čuvanju tajne iz Zakona o popisu i drugih relevantnih propisa. Iste odredbe o čuvanju tajne primjenjuju se na prevodioce i asistente koji budu pomagali članovima Komiteta, stručnjacima i posmatračima.

VIII. Stupanje na snagu

Ovaj Memorandum o razumijevanju stupa na snagu danom stavljanja posljednjeg potpisa.

Potpisan u tri izvornika na engleskom jeziku.

U ime Komisije:

Datum

Štefan FÜLE, komesar za proširenje i evropsku susjedsku politiku,
član Evropske komisije

[.....]

U ime Savjeta Evrope:

Datum

Thorbjørn JAGLAND, generalni sekretar Savjeta Evrope

[.....]

U ime Savjeta ministara Bosne i Hercegovine:

Datum

Vjekoslav BEVANDA
Predsjedavajući Savjeta ministara Bosne i Hercegovine

[.....]

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

Between

**The European Commission (hereinafter referred to as the "Commission"),
acting for and on behalf of the European Union,**

and

The Council of Europe,

and

**The Council of Ministers of Bosnia and Herzegovina, acting for and on
behalf of Bosnia and Herzegovina**

on

**The International Monitoring Operation of the Population and Housing
Census in Bosnia and Herzegovina in 2012/13**

Whereas:

A Population and Housing Census (hereinafter "Census") shall take place in Bosnia and Herzegovina in accordance with the Law on the Census of the Population, Households and Dwellings in Bosnia and Herzegovina in 2013 as adopted by the Parliamentary Assembly of Bosnia and Herzegovina on 3 February 2012;

The Census shall be organised and conducted by the authorities, bodies and institutions in Bosnia and Herzegovina pursuant to the above law;

The Council of Ministers of Bosnia and Herzegovina has invited the Commission to organise the international monitoring of the Census;

The Statistical Office of the European Union (Eurostat), the United Nations Statistics Division (UNSD), the United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) and the Council of Europe have already cooperated in international monitoring operations on population censuses in Europe;

The Commission and the Council of Europe consider of paramount importance the respect of international standards in the conduct of the Census exercise, leading to an accurate socio-economic and demographic picture of Bosnia and Herzegovina's population and results that will be widely accepted;

The Commission, the Council of Europe and the Council of Ministers of Bosnia and Herzegovina hereby agree upon the following:

I. Objective

1. The general objective of the International Monitoring Operation of the Population and Housing Census in Bosnia and Herzegovina (hereinafter "the Operation") is to monitor the compliance of the whole Census exercise, from the preparation to the data dissemination, with:

- i. international standards on population and housing censuses as defined by UNECE and Eurostat, and as adopted by the Conference of European Statisticians as Recommendations for the 2010 Censuses of Population and Housing;
- ii. Regulation (EC) No 763/2008 on population and housing censuses, and its implementing measures;
- iii. the Fundamental Principles of Official Statistics, adopted by the UN Statistical Commission, as well as the European Statistics Code of Practice, promulgated by the European Commission;
- iv. standards on data protection and confidentiality, as provided for in the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data of the Council of Europe, and the relevant European Union regulations in force.

2. By verifying the fair and impartial enumeration, the Operation should contribute to the building of confidence in the census, ensuring a broad participation of the population and advocating respect of international recommendations.

3. In signing the present Memorandum of Understanding the Council of Ministers of Bosnia and Herzegovina confirms that all steps have been taken to ensure that there is a political agreement on and acceptance of this memorandum amongst all relevant political stakeholders and between all government levels in Bosnia and Herzegovina.

II. Implementation of the Operation

1. The Operation will be carried out by a Committee of International Organisations (hereinafter referred to as "Committee"), assisted by a Senior Census Expert, experts in population censuses (hereinafter referred to as "Census Experts"), one or more experts in information technology (hereinafter referred to as "IT experts") and persons monitoring the census enumeration in the field (hereinafter referred to as "Observers").

2. The rules of procedure of the Committee as well as the rules for engagement of a Senior Census Expert, the Census Experts, IT experts and Observers are defined by working arrangements agreed upon between the members of the Committee.

3. The Operation is considered concluded with the issue of a joint Communication by the member of the European Commission in charge of Enlargement and by the Secretary General of the Council of Europe on the compliance of the Census with the international requirements.

4. Should the political or social conditions in Bosnia and Herzegovina not be suitable for the continuation of the Operation, the Committee may decide to terminate or suspend the monitoring.

III. Committee

1. The Committee shall consist of a maximum of seven high-level representatives of the European Commission, of the United Nations and of the Council of Europe.

2. In view of their specific expertise in monitoring operations and considering the importance of further socio-economic development of Bosnia and Herzegovina, the following International Organisations and Institutions have each appointed members for the Committee:

- i. for the European Commission: DG Enlargement, DG Eurostat (two members in total);
- ii. for the United Nations: UNSD, UNECE, UNDP and UNFPA (four members in total);
- iii. the Council of Europe (one member).

Upon agreement of the Committee, representatives of other international organisations or institutions may join the Committee as members; however, they will have no voting rights.

3. The Committee shall be chaired by the representative of DG Eurostat.

4. No member of the Committee shall be from Bosnia and Herzegovina or any neighbouring country. The same rule will be applied to the selection of the Senior Census Expert, the Census Experts, IT Experts and Observers.

5. The Committee shall be responsible for the whole Operation by organising and carrying out all tasks related to the observation, monitoring and assessment at all stages of the population and housing census.

6. The Committee and its members shall act in full professional independence and without any political interference or conflict of interest. In the case of a potential conflict of interest, the Committee member concerned shall refrain from voting.

7. The Committee shall in particular:

- define the criteria and methods for the monitoring of the Census,
- appoint the Census Experts, IT Expert(s) and Observers;
- appoint a Senior Census Expert as team leader who organises the work and gives the necessary instructions to all the Census Experts, IT Expert(s) and Observers;
- during the whole Census process, identify problems, assess their impact and, when appropriate, formulate recommendations to the relevant authorities in Bosnia and Herzegovina;
- co-operate with all bodies and authorities of Bosnia and Herzegovina participating in the Census, and in particular with the BHAS;
- propose to the relevant authorities measures to ensure the full respect of the terms and conditions set out in this MoU.

8. The Committee shall report regularly and at least once in every quarter of a year to the Commission and to the Directorate General of Democracy and Political Affairs of the Council of Europe on the progress of the Operation and shall submit a final report in which it assesses whether the Census was conducted in accordance with international standards.

IV. Communications

1. The Chairperson of the Committee (according to Article III(3) above) is the only person of the Operation authorised to address communications to the relevant authorities of Bosnia and Herzegovina in form of recommendations, requests, notes and/or reports. Communications to authorities of Bosnia and Herzegovina will be submitted via the Delegation of the European Union in Sarajevo.
2. The relevant Bosnian authorities will immediately take all necessary actions and disseminate the communication(s) to the relevant bodies and institutions in Bosnia and Herzegovina.
3. The Committee shall have free access to the media of Bosnia and Herzegovina in order to enhance transparency of the Operation and in order to build confidence on the impartiality and reliability of the Census.

V. Experts and Observers

1. The Senior Census Expert, the Census Experts, the IT Expert(s) and the Observers are appointed on the basis of their personal expertise and do not represent any institution, even if they are employed by national bodies or international organisations.
2. The main task of the Senior Census Expert, the Census Experts and the IT Expert(s) is to monitor the whole Census exercise from the technical point of view, following the instructions of the Committee. They shall conduct on-site monitoring during all phases of the Census. All bodies, institutions and authorities in Bosnia and Herzegovina will ensure full and prompt co-operation with the Experts.
3. The Senior Census Expert will be in regular contact with the Census Commissions at all government levels, including, as necessary, the Central Census Bureau, as well as with the authorities in Bosnia and Herzegovina.
4. The Census Experts and Observers shall:
  - monitor the collection of census data observing that it is carried out in accordance with the requirements of the census legislation and international standards;
  - check whether the counting at all levels is in conformity with the statistical standards and whether the confidential nature of the individual data is fully safeguarded;
  - monitor the work of the enumerators, controllers, municipal instructors, members of municipal commissions and other persons involved, in as much detail and in as many areas as possible.

They shall report to the Committee any relevant incidents that may happen during the interviews and primary data collection, until the transmission of the census material to the Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina. If explicitly requested by the person being enumerated, the observer will not be present during the registration of the answers to the questionnaires.

5. In performing their tasks, the Observers will be in regular contact with the Municipal and Cantonal Census Commissions, the interviewers, the controller and the supervisors, all of whom should ensure full co-operation, as well as with the administrative authorities. They will report on their observations to the Committee. They will pay particular attention to any pressure exercised, which might influence the replies of the persons enumerated.

6. Unless explicitly authorised by the Chairperson of the Committee, the Experts must not make statements to the media or to the institutions and authorities of Bosnia and Herzegovina on the Operation. The Observers are not allowed to make any statement.

VI. Financing of the Operation

The decisions concerning the financing of the Operation shall be adopted by the Commission and the Council of Europe according to the appropriate procedures on the basis of the respective legal acts allowing such funding. The Secretariat of the Committee will be ensured by the Commission.

VII. Freedom of movement, security and identification

1. During the whole Operation, and until its conclusion, the Committee, the Senior Census Expert, the Census Experts, the IT Expert(s) and the Observers, together with their interpreters and assistants, shall be free to carry out all their tasks without any interference by the authorities in Bosnia and Herzegovina. They are guaranteed free access to all Census operations and documentation needed for their work, within the limits of their mandate. In particular, they shall have unlimited and unrestricted access to all original Census data sources, which must not be destroyed before the Operation is declared concluded in accordance with Article II(3) above.

2. The relevant authorities in Bosnia and Herzegovina will make all necessary arrangements to ensure that persons participating in this Operation will be in no way restricted or impeded in carrying out their duties, including moving freely throughout Bosnia and Herzegovina, and to ensure that the necessary measures for the security of all those acting in the framework of the Operation are taken.

3. The Secretariat of the Committee will provide the BHAS with a list of the persons involved in this Operation (Committee Members, Senior Census Expert, Census Experts, IT Expert(s), Observers, as well as interpreters and assistants) and will keep it up-to-date. All persons participating in the Operation will receive appropriate accreditation issued by the BHAS.

4. All persons participating in the Operation are bound by the provisions on confidentiality of the Census legislation and other relevant regulations. The same confidentiality provisions shall also apply to interpreters and assistants supporting the Committee Members, Experts and Observers.

VIII. Entry into force

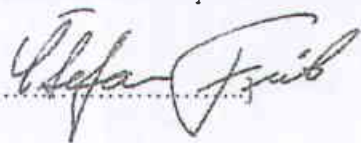
This Memorandum of Understanding shall enter into force on the date of the signature by the last signatory.

Signed in three original copies in English.

For and on behalf of the Commission:

Date 29 March 2012

Štefan FÜLE, Commissioner for Enlargement and European Neighbourhood Policy,
Member of the European Commission

[]

For and on behalf of the Council of Europe:

Date 03 April 2012

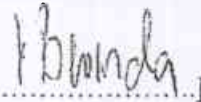
Thorbjørn JAGLAND, Secretary General of the Council of Europe

[]

For and on behalf of the Council of Ministers of Bosnia and Herzegovina

Date

Vjekoslav BEVANDA
Chairperson of the Council of Ministers of Bosnia and Herzegovina

[]

18.4.2012.g.

EUROPEAN COMMISSION
EUROSTAT

Directorate A: Cooperation in the European Statistical System; International cooperation;
Resources
The Director

16 -06- 2015

Luxembourg,
ESTAT-A0/PE/A3/CJ/MA/bm D(2015) 2841026

H.E. Mr Denis Zvizdić
Chairman
Council of Ministers of Bosnia and
Herzegovina

Subject: Follow-up of our meeting 09th June 2015 and technical recommendations

Your Excellency,

First of all I would like to thank you for the constructive and useful discussions on the population and housing census during our meeting on June 09th, 2015 and for your demonstrated commitment to address outstanding issues in line with the recommendations of the International Monitoring Operation (IMO).

As requested by you during our meeting, I would like to outline our advice on the technical issues discussed:

- **Automated data processing:** A general recommendation, also emphasized previously by the IMO, is to refrain from any manual changes in the datasets in favour of automated procedures. Only automated procedures will allow full transparency during the data processing, which enables the IMO and other stakeholders to assess the fairness and correctness of the census results. The IMO considers this recommendation has been taken into account in the census so far, and expects this to be continued throughout the remaining stages of the census.
- **Exclusion/inclusion of certain questionnaires/responses:** the statistical institutions differ in their positions regarding some cases, for which the Census Law does not always provide clear solutions. Therefore, the recommendation from the IMO is to implement the provisions given in the Census Law and exclude/include questionnaires accordingly. In the remaining few cases where the Census Law is not clear, the IMO considers that these could be excluded as part of this technical and practical solution, as such cases seem to be related to a relatively small number of the enumerated population. The detailed descriptions of these cases are described in the Annex.
- **Use of probabilistic method for imputation of missing values in questions 1-7:** the IMO considers the use of a probabilistic method in a careful way a suitable method to delineate resident status for non-response on certain variables in questions 1-7. This method was also proposed by the experts providing technical assistance for the data processing. A proposed compromise could be to limit the number of variables among questions 1-7 that are subject to probabilistic imputation and allow for imputation of a maximum of 2 variables among questions 1-7. The delineated resident population after applying the probabilistic method should then form the basis for further work and aggregation of tables and results. The responses that were not assigned a resident

status after the probabilistic imputation are thus considered part of the non-resident population.

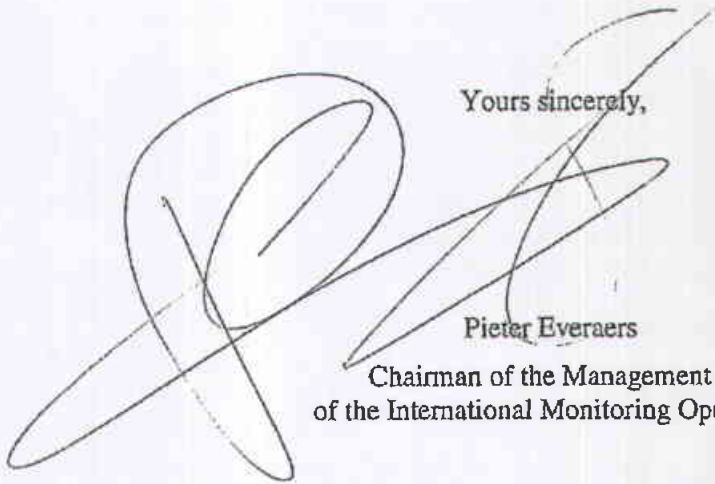
- Use of question 40 (place of work/education): as this is a non-core question in census taking, and there is no description in the Census Law that this question should be part of the variables used to determine the resident status, the IMO considers it should not be used to determine or correct the resident status. The IMO advice is that, if BiH wishes to do so, this variable could be used to describe characteristics about the population. BiH could disseminate tables describing place of work/study together with the first results.

Finally I would like to recall a general point regarding the operational management of the census operation, which we touched upon during our meeting. The position of the Director General of the Bosnia and Herzegovina Statistical Agency (BHAS) is currently vacant, and moreover, no one has the authority - on behalf of the BiH Government - to coordinate the census work, two roles the IMO considers crucial in order to facilitate the work of the statistical offices and ensure operational decision making. Therefore the IMO relies on the Council of Ministers initiating a new recruitment procedure for the position of the Director General of BHAS as well as appointing a chief coordinator on behalf of the BiH government. The urgency of filling these two roles is demonstrated by the lack of common positions among the statistical institutions on these methodological matters as it became evident during my meetings and after my press conference on June 09th, 2015.

Given the importance of resolving these important methodological issues and also with the aim of facilitating an effective and timely decision making in the census, the IMO urges both the BiH government and the statistical institutes to implement the above recommendations with no further delays.

I very much look forward to continue our common cooperation in the census operation.

Yours sincerely,

Pieter Everaers

Chairman of the Management Group
of the International Monitoring Operation

Copy to: BHAS

Annex – Inclusion/exclusion of valid / not valid questionnaires

In general terms, the IMO consider it necessary to implement the provisions in the Census Law and exclude or include cases for which the Census Law clearly prescribes that these should be included or excluded. For the remaining few cases which are not clearly described in the Census Law, the IMO considers it an acceptable solution to exclude such cases from the resident population. Given the lack of a common position among the statistical offices I take the opportunity to list each case below and what the IMO recommendation would imply for each situation.

Case	Common position (Y/N)	Census Law provision (include/exclude/not clear)	IMO suggestion
Questionnaires with "artificial" bar code (forms from the training of enumerators and part of the forms from the previous enumeration which were not excluded in the process of manual preparation...)	Y	Exclude	Exclude
Questionnaires P2 for objects that were not units of census	Y	Exclude	Exclude
Multiply enumerated units of census (P1 and P2)	Y	Exclude	Exclude
Questionnaires (P1) without answers on questions 1-7	Y	Exclude	Exclude
Questionnaire (P1) for foreign diplomatic, consular and military personnel	Y	Exclude	Exclude
Questionnaire (P1) for children born after critical census moment	Y	Exclude	Exclude
Children absent from the census place, born after 30 September 1998, and data for them not were not given by their parents	N	Not clear	Exclude

Children born after 30 September 1998, who provided information for themselves	N	Include	Include
Persons for whom information were provided by underage persons	N	Exclude	Exclude
Households whose all members are absent from the census place	N	Exclude	Exclude
Households whose all members are absent and enumerated as temporary present persons in the census place	N	Exclude	Exclude
Temporary present persons who did not provide information for themselves	N	Not clear	Exclude

Luksemburg, 16. juni 2015. godine
ESTAT-A0/PE/A3/CJ/MA/bm D(2015) 2841026

G. Denis Zvizdić
Predsjedavajući
Vijeće ministara Bosne i Hercegovine

Predmet: Rezultati proistekli sa sastanka održanog 9. juna 2015. godine i tehničke preporuke

Vaša ekscelencijo,

Prije svega, želim da vam se zahvalim za konstruktivne i korisne odluke donesene na temu Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova na sastanku održanom 9. juna 2015. godine i za iskazanu posvećenost da se diskutuje o gorućim pitanjima, a u skladu sa preporukama Međunarodnog monitoring tima (IMO).

Sukladno vašem zahtjevu iznesenom na sastanku, ovom prilikom dostavljam prijedloge rješenja u vezi sa tehničkim pitanjima o kojima smo diskutovali:

- Automatizovana obrada podataka: Opšta je preporuka, također i prije naglašavana od strane IMO tima, da se u setovima podataka treba uzdržati od ručnih promjena, a primjenjivati automatizovane procedure. Samo će automatizovane procedure omogućiti punu transparentnost tokom obrade podataka što će IMO timu i ostalim učesnicima obezbijediti pristup nepristrasnim i tačnim popisnim podacima. IMO tim smatra da je do sada u popisu ova preporuka bila uvažavana, te očekuje da se tako nastavi i u preostalim fazama popisa.
- Izuzimanje/uvršavanje određenih popisnica/odgovora: statističke institucije imaju različite stavove u nekoliko slučajeva, a za koje Zakon o popisu ne daje uvijek jasna rješenja. Prema tome, preporuka IMO tima jeste da se provedu odredbe iz Zakona o popisu i da se prema istim izuzimu/uvrste popisnice. U ostalih nekoliko slučajeva gdje Zakon o popisu nije jasan, IMO tim smatra da se iste mogu izuzeti kao dio tehničkog i praktičnog rješenja, iz razloga što je riječ o relativno malom broju popisano stanovništva. Detaljni opisi ovih slučajeva su navedeni u Prilogu.
- Upotreba probabilističke metode za imputaciju vrijednosti koje nedostaju u pitanjima 1-7: IMO tim smatra da je pažljiva upotreba probabilističke metode odgovarajuća da se označi status rezidenta za neodgovor u određenim varijablama u pitanjima 1-7. Ovu metodu su predložili i eksperti koji su nam obezbijedili tehničku pomoć za obradu podataka. Predloženi kompromis može biti ograničavanje broja varijabli između pitanja 1-7 koja su predmet probabilističke imputacije i dozvoliti imputaciju od maksimalno 2 varijable između pitanja 1-7. Označeno rezidentno stanovništvo će, nakon primjene probabilističke metode, biti osnova za dalji rad i agregiranje tabela i rezultata. Odgovori bez dodijeljenih statusa rezidenta nakon probabilističke imputacije se tako smatraju dijelom nerezidentnog stanovništva.

- Korištenje pitanja 40. (Mjesto rada/obrazovanja): obzirom da ovo nije ključno pitanje za provođenje popisa, i da u Zakonu u popisu nije navedeno da treba biti dio varijabli koje se koriste za utvrđivanje statusa rezidenta, IMO tim smatra da se isto ne treba koristiti za određivanje ili ispravljanje statusa rezidenta. IMO tim predlaže da, ukoliko BiH želi, ova varijabla bude korištena za opis obilježja stanovništva. BiH može diseminirati tabele sa mjestom rada/obrazovanja zajedno sa prvim rezultatima.

Na kraju bih želio da podsjetim na važnu tačku koja se tiče operativnog vođenja popisa, a koje smo se dotakli tokom sastanka. Pozicija direktora Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS) je trenutno upražnjena, a štoviše niko nema nadležnost, u ime Vlade Bosne i Hercegovine, da koordinira radom na popisu. To su zapravo dvije uloge koje IMO tim smatra presudnim za omogućavanje rada statističkih institucija i operativno odlučivanje. Prema tome, IMO tim se oslanja na novu proceduru izbora direktora u BHAS-u koju raspisuje Vijeće ministara kao i na određivanje glavnog koordinatora iz reda Vlade BiH. Hitnost popunjavanja ove dvije pozicije se ogleda u nedostatku zajedničkog stava između statističkih institucija po ovim metodološkim pitanjima što je postalo očigledno tokom sastanaka i nakon konferencije za novinare održane 09. juna 2015. godine.

S obzirom na važnost rješavanja navedenih metodoloških pitanja i sa ciljem olakšavanja učinkovitog i pravovremenog donošenja odluka za Popis, IMO tim poziva Vladu BiH i statističke institucije da primijene navedene preporuke bez odlaganja.

Jako se radujem našoj zajedničkoj saradnji u popisnoj operaciji.

S poštovanjem,

Pieter Everaers

Predsjedavajući menadžment grupe

međunarodnog monitoring tima

Prilog – Izuzimanje/uvršavanje važećih/nevažećih popisnica

Općenito govoreći, IMO tim smatra da je neophodno primijeniti odredbe Zakona o popisu izuzimajući ili uvrštavajući slučajeve za koje Zakon o popisu jasno nalaže da se trebaju uvrstiti ili izuzeti. Za ostalih nekoliko slučajeva koji nisu jasno opisani u Zakonu o popisu, IMO tim smatra da je prihvatljivo isključiti iste iz rezidentnog stanovništva. S obzirom na nedostatak zajedničkog stava između statističkih institucija, koristim priliku da navedem sve primjere zasebno kao i preporuke IMO tima za iste.

Slučaj	Zajednički stav (da/ne)	Odredba Zakona o popisu (uvrstiti/izuzeti/nije jasno navedeno)	IMO prijedlog
Popisnice sa „umjetnim“ bar kodom (popisnice korištene na obukama za popisivače i dio popisnica iz predpopisivanja koje nisu izuzete iz procesa ručne pripreme...)	da	izuzeti	izuzeti
Popisnice P2 za objekte koji nisu bili jedinice popisa	da	izuzeti	izuzeti
Pomnožiti popisane jedinice (P1 i P2)	da	izuzeti	izuzeti
Popisnice (P1) bez odgovora na pitanja 1-7	da	izuzeti	izuzeti
Popisnice (P1) za strano diplomatsko, konzularno i vojno osoblje	da	izuzeti	izuzeti
Popisnice (P1) za djecu rođenu nakon kritičnog momenta popisa	da	izuzeti	izuzeti
Djeca rođena nakon 30. septembra 1998. godine, odsutna iz mjesta popisa a za koje podatke nisu dali roditelji	ne	nije jasno navedeno	izuzeti
Djeca rođena nakon 30. septembra 1998. godine, koja su dala podatke sama za sebe	ne	uvrstiti	uvrstiti
Osobe za koje je	ne	izuzeti	izuzeti

**STEERING COMMITTEE OF INTERNATIONAL
MONITORING OPERATION**
c / o Mr. Pieter Everaers

Subject: Response to the letter of Mr. Pieter Everaers

Dear Sirs,

In connection with the letter of Mr. Pieter Everaers, Chairman of the Steering Committee of the International Monitoring Operation, related to the definition of resident population and the adoption of other documents created in cooperation with the expert team for technical assistance, Census Bureau of the Institute for Statistics of F BiH held a meeting to discuss the above mentioned letter in February 10, 2015.

Institute for Statistics of F BiH fully agrees that the determination of resident status is entirely performed on the basis of questions P1 to P7.

Please remark that this method of residence design is in full compliance with the recommendations of 20th Report of IMO team, in the part relating to the method of establishing residency (questions P1 to P7), and that Mr. Everaers clearly emphasized that, in the case of making different decisions, continuation of IMO team participation in the Census activities would be considered.

Relating to the documents cited in Mr. Everaers' letter, Census Bureau of Institute for Statistics of F BiH has adopted the following conclusions:

1. Annex 1 - A document relating to the inclusion / exclusion the questionnaires

a) Households whose each member is absent from the place of the enumeration

The Institute for Statistics of F BiH considers that there is no solid basis that these contingents of the population are not taken into consideration, i.e. to be excluded from the beginning, regardless whether they are residents or not.

Methodology provides that "All members of a household cannot have marked modality "b" in the question 1. Therefore, it is necessary that there is at least one member with modality "a" in the household.

We believe that it is questionable whether this sentence may be base for automatic exclusion of the contingent of the population (approximately 26,000 people), under Artical 1 without any verification of the household relationship.

b) Households whose members are absent and are enumerated with temporarily present persons in the enumeration place

The Institute for Statistics of F BiH considers that there is no solid basis that those contingents of the population are not taken into consideration, i.e. to be excluded from the beginning, regardless whether they are residents or not.

There is not the base to exclude these persons (approx. 6200) in the Law or in the Methodology, which means that the possible exclusion would be solely based on the interpretation of the term "presence".

It is needed to consult Question 46 (Who gave the information), i.e. it would be treated that person with a reason of absence may themselves provide information because they physically were present in the enumeration place during the time of the Census.

c) Temporary present person did not provide information for itself

The Institute for Statistics of F BiH considers that there is no solid basis that those contingents of the population are not taken into consideration, i.e. to be excluded from the beginning, regardless whether they are residents or not.

Given that either in the Law, or in the Methodology there is not an explanation or instruction that temporarily present persons must provide data for themselves, exclusion of these persons (approx. 25,000) would be solely based on the attitude of methodologist and coordinator to give the instructions to the staff on the field that the temporarily present person must provide the data for itself and no one else for him/her can provide data, which can not be considered as a legitimate base for exclusion.

d) Children absent from the enumeration place, born after September 30, 1998, and data for them were not given by parents

The Institute for Statistics of F BiH considers that there is no solid basis that those contingents of the population are not taken into consideration, i.e. to be excluded from the beginning, regardless whether they are residents or not.

Since there is no possibility to, in any way, prove that the person who gave the information had the status of adoptive parent or guardian, and whether that person, in accordance with the Law, could provide data, this exclusion of these persons (approx. 21 625) is not established, or based on the Law.

e) Children born after September 30, 2013

We believe that these persons can not be further processing, and be a part of the Census.

f) Children born after September 30, 1998, and provided information for themselves

The Institute for Statistics of F BiH considers that there is no solid basis that those contingents of the population are not taken into consideration.

Automatic exclusion these people (approx. 12,000) creates a distorted image and it is needed to check whether, in the particular cases, it is a multi-member household where there are adult members of the household, because it is possible that the enumerator, by error, recorded response 1 (person being enumerated) for all persons enumerated in question 46 (who gave the information).

g) Persons for which data were taken from juvenile

The Institute for Statistics of F BiH considers that there is no solid basis that those contingents of the population are not taken into consideration.

Before prospective exclusion of these persons (approx. 3000) it is necessary to check whether it is a multi-member household because it is possible that the enumerator, by error, recorded that the answers were given by juvenile, despite the fact that there are other adults that could provide data in the household.

Taking into account above written, the Institute for Statistics of F BiH believes that, without precisely specified and reasoned legal basis, it can not be automatically excluded from further processing about 95,000 people.

Census Bureau of the Institute for Statistics of F BiH is agreed with the rest part of the document related to the category of the questionnaires that should not be further processed.

2. Annex 2 - A document relating to the corrections of obvious inconsistency in questions of P1 to P7

The Institute for Statistics of F BiH agrees with the above mentioned document and accepts that, for the removal of the apparent inconsistencies in matters P1 to P7, nine deterministic rules being developed by the representatives of the working team for technical assistance and methodologists in statistical institutions, are applied.

3. Annex 3 - a document relating to the rules for determining the resident status

The Institute for Statistics of F BiH agrees to, for determining residency, use 29 of deterministic rules that are based on the IMO recommendations and apply to questions P1 to P7

4. The activities that will be carried out in relation to individuals without an identified resident status

The Institute for Statistics of F BiH has considered the recommendations of the IMO team, as well as technical assistance team when it comes to solving these cases, and there have been evidenced two differences:

- One of the options proposed by the IMO team was: "All indeterminate cases are considered to be resident if some of the answers to questions 1-7 is not inconsistent with this assumption"
- One of the options given during the mission of the Technical Assistance for data processing of Population Census is: "To be excluded from further processing."

The Institute for Statistics of F BiH believes that these cases are not the resident population, in any case. These should be excluded from further processing. It should be noted that, because that these cases can not be established as non-residents, it would be desirable that they be granted with special status.

5. Activities that will be taken in the case of inconsistencies between resident status and other information in the Questionnaire

The Institute for Statistics of F BiH concluded, in accordance with the recommendations of the 20th IMO Report dealing with consistency questions 1-7, and not about consistency with other questions (item 69 IMO Report) as well as prioritizing questions (e.g. question 1, item 69) and the fact that only the variables that are common to the Census and the PES can be considered relevant for defining residents (item 70), that the residency design carried out exclusively on the basis of questions 1-7 and after that this status is locked, and without consulting the data in questions 40.

Sincerely,

Hidajeta Bajramović
DIRECTOR

EVROPSKA KOMISIJA

EUROSTAT

Direktorat A: Saradnja u PSS; Međunarodna saradnja;

Resursi

Direktor

Luksemburg

ESTAT – A0/P12/A3/CJ/MA7ep D(2015) 500736

Il. G. Vjatoslav Bevanda, predsjedavajući

Predmet: Zabrinutost vezana za relevantna metodološka pitanja Popisa u BiH

Vaša Ekselencijo,

Prije svega želim vam zahvaliti na kontinuiranoj podršci koju pružate Popisu stanovništva i domaćinstava u BiH i suradnji sa IMO timom. Vjerujem da se slažemo oko važnosti popisnih podataka za BiH i stoga želim skrenuti pažnju na određenu zabrinutost vezanu za trenutne aktivnosti ovog projekta.

Naglašeno je, i u zaključcima i izjavi za medije sa prethodne IMO misije u novembru 2014, da se moraju intezivirati preostale aktivnosti vezane za Popis. To je potrebno da bi omogućili objavu prvih rezultata prije ljeta 2015. IMO je naročito urgirao da statističke institucije ubrzaju završetak obrade podataka što podrazumjeva da se pravila za editovanje i šifriranje zaviše što je moguće prije.

U vezi sa ovim, definiranje seta pravila koja opisuju razliku između rezidentne i nerezidentne populacije su od naročite važnosti. Stoga je IMO naglasio u preporukama i dao prioritet modelu za određivanje rezidentnog stanovništva na bazi pitanja 1 do 7 iz upitnika P1 a kao što je i bilo predviđeno prilikom dizajniranja upitnika. To je u skladu sa zakonom koji reguliše Popis stanovništva i domaćinstava i odgovarajući je sa komunikacione tačke gledišta. Nadalje, IMO je naglasio da se statističke institucije trebaju hitno usaglasiti oko ovog rješenja pošto je ova odluka preduslov za dalji napredak u radu čime se izbjegava dalje odlaganje objave prvih rezultata.

Projekat tehničke pomoći za pomoć u obradi popisnih podataka dostavio je IMO timu pismo s informacijom da statističke institucije u BiH još razmatraju metodologiju koja definiše rezidentno stanovništvo, te da nikakva zvanična odluka nije donešena. Skupa s nedovršenim geografskim šifriranjem, ovo pitanje ometa dalji napredak u editovanju podataka, te narednim aktivnostima vezanim za validaciju podataka, analizu PES-a i diseminaciju.

U ime Upravnog grupe IMO (IMO tima) želim izraziti duboku zabrinutost zbog ovog pitanja koje jasno ometa dalji napredak u obradi podataka. Osim toga, IMO izražava žaljenje zbog saznanja da se preporuke iz izvještaja Upravnog odbora IMO i ranijih misija još nisu uzele u obzir. Od najveće je važnosti da se riješi ovo pitanje što hitnije da bi se osigurala diseminacija prvih rezultata kako je i planirano. Dalje kašnjenje u diseminaciji prvih rezultata bi ugrozilo relevantnost popisnih rezultata prilikom predstavljanja javnosti u BiH. Dodatno, IMO smatra da ovakvo kašnjenje također utiče na kredibilitet IMO tima, odnosno međunarodnih organizacija koje imaju svoje predstavnike u IMO timu, ali i kredibilitet Popisa u cjelini.

Imajući u vidu važnost popisnih rezultata za BiH, IMO računa na kontinuiranu opredjeljenost Vijeća ministara i menadžmenta statističkih ureda, i ponovo poziva da se rukovodstvo statističkih institucija zvanično dogovori i usvoji, što je moguće prije, odluku o pravilima za definiranje rezidentnog stanovništva a koja je je u skladu sa preporukama datim u 20. izvještaju Upravne grupe IMO.

Zbog toga Upravna grupa IMO urgira da Vijeće ministara BiH skupa sa statističkim institucijama da se slože i usvoje dokumente navedene u prilogu, te IMO timu podnesu pismenu potvrdu o usvajanju istih. Ako statističke institucije u BiH do sredine februara 2015, kao što je navedeno ispod, ne donesu odluku ili donesu odluku koja odstupa od IMO preporuka, IMO će morati preispitati svoje učešće u Popisu u BiH.

Veoma se radujem dobijanju pomenute potvrde i nastavku naše saradnje.

S poštovanjem,

Pieter Everaers
Predsjedavajući
Upravne grupe IMO

Kopija dostavljena:
EUD, BHAS, RSIS, FIS, CoM i Ministru Transporta i komunikacija.

Prilog – preporuke tima za tehničku pomoć

Odobrenje sljedećih materijala vezanih za editovanje podataka (*data editing*) do 16. februara 2015:

- dokument vezan za uključenje/isključenje validnih/nevalidnih upitnika (*the document regarding the inclusion/exclusion of valid/not valid questionnaires*);
- dokument koji se odnosi na korekciju očiglednih inkohherentnosti u pitanjima Q1-Q7 (*the document related to the correction of evident incoherencies in Q1-Q7 questions*);
- 29 pravila da se odredi status rezidenta; ili strategija da se odredi rezidentni status (*the 29 rules to determine the resident status; or the strategy to determine the resident status*).

Zvanični sporazum se zahtijeva do **16. februara 2015.** za:

- aktivnosti koje će se sprovesti vezano za pojedince bez identifikovanog rezidentnog statusa (*actions to be implemented for those individuals without an identified resident status*);
- aktivnosti koje će se sprovesti u slučajevima nedosljednosti između rezidentnog statusa i drugih podataka u upitniku (odluka kako će se tretirati rad/studiranje u inostranstvu da bi se korigovao već utvrđeni rezidentni status) (*actions to be implemented in case of inconsistencies between resident status and other information in the questionnaire (the decision on the consideration of work/study abroad in order to correct the already determined Resident status)*).

Odluka, najkasnije do 12. februara 2015, o objavljivanju publikacije sa glavnim rezultatima popisa u maju, te o željenom opsegu ove publikacije. (*A decision by 12 February 2015 at the latest on the production of a publication with main census results in May and on the desired scope of this publication census results in May and on the desired scope of this publication.*)

Setovi popisnih podataka dostupni za validaciju do kraja februara 2015 (*A census dataset available for validation by the end of February 2015*).

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ
REPUBLIKA SRPSKA
INSTITUTE OF STATISTICS

Број: 06.3.07/061.1.2.15-154/15

Дана: 23.06.2015. године

АГЕНЦИЈА ЗА СТАТИСТИКУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Зелених беретки 26,

71 000 Сарајево

н/р в.д. директора Славке Поповић и в.д. директора Фадила Фатића

ПРЕДМЕТ: Достављање изјашњења на ревидирани Приједлог јединственог програма обраде пописне грађе пописа становништва, домаћинства и станова у БиХ 2013. године и препоруке председавајућег ИМО тима господина Питера Еверерса

Поштовани,

Дана 19.06.2015. године Републички завод за статистику Републике Српске је примио ваш допис број 11-43-2-12-818/15, путем којег обавјештавате Завод да је господин Питер Еверерс, председавајући ИМО тима, дана 16.06.2015. године доставио допис са препорукама за рјешавање битних питања која се односе на аутоматску обраду података, укључивање/искључивање одређеног броја пописница, употребу пробабилистичких правила и утврђивање статуса резидента – кориштење питања број 40 са П-1 пописнице. Такође, у поменутом допису наводите да је одржана сједница Пописног бироа Агенције за статистику БиХ, на којој је донесен закључак да се у потпуности прихвати препоруке ИМО тима и да се уграде у Приједлог јединственог програма обраде података, те да је потребно да се Завод изјасни о наведеним препорукама и да достави мишљење на ревидирани Приједлог јединственог програма до 23.06.2015. године до 16 часова.

У складу са наведеним, истичемо да је Завод са дужном пажњом размотрио приједлоге који су дати у писму господина Питера Еверерса, те ћемо се у наставку писма изјаснити о препорукама у вези са рјешавањем спорних питања.

Завод није сагласан са предложеним рјешењима која се односе на питања укључивања/искључивања одређених категорија пописница, примјену пробабилистичког метода и кориштење питања 40 код утврђивања статуса резидента.

Кад је у питању препорука господина Еверерса у вези са укључивањем/искључивањем одређених упитника/одговора, Завод и даље остаје при ставу, да је сва спорна питања потребно ријешити у складу са Законом о попису, те не може у потпуности прихватити предложена рјешења.

Завод не прихвата приједлог да се категорија – дјеца рођена послје 30.септембра 1998. године, која су податке дала сама за себе укључе у даљи процес обраде података, јер је то супротно одредбама Закона о попису. Према томе, укључивање пописница у којима су дјеца до 15 година податке дала сама за себе било би незаконито.

Подсјећамо да се предложена рјешења у писму значајно разликују од препорука које су изнесене на састанку са директорима статистичких институција 8. јуна 2015. године, а које је потврдио и Марко Скарно на радном састанку са члановима групе за едитовање и импутацију из све три статистичке институције у БиХ. Наиме, на поменутом састанку је дат приједлог за искључивање "око половине незаконитих категорија", док би се преостале „незаконите”

категорије укључиле у даљу обраду уз промјену одговора на осјетљивим питањима у „непознато“.

У вези са примјеном пробабилистичке методе, Завод сматра да ни ограничавање максималног броја пробабилистичких измјена на 2 варијабле, у питањима 1 до 7 не осигурава смањење броја грешака у попису. Напомињемо да је едитовање варијабли у питањима 1 до 7 већ предвиђено у детерминистичким корацима. Дакле, прије евентуалних пробабилистичких измјена које су наведене у препоруци ИМО тима, је већ дозвољено едитовање и импутација одговора на варијаблама из питања 2, 4, 5, 6 и 7, те би уз дозвољавање 2 додатне промјене на варијаблама у питањима од 1 до 7 уједно дозволили и могућност измјене оригиналних одговора пописаног лица на свих 7 питања која по препорукама ИМО мисије детерминишу резидентни статус лица.

Дакле, Завод је става да није могуће обезбиједити пажљиву примјену пробабилистичке методе. Наиме, едитовање и импутација података би било "пажљиво" само када би се исконтролисали, односно, када се не би присиљено додјељивао статус резидента лицима чији одговори не упућују на одређени статус. "Пажљиво" би значило да се број грешака у попису смањно и да је доказано да је грешака стварно мање, а не више него у оригиналним подацима.

Ријетки су примјери држава које су пробабилистику користиле за мање осјетљиве пописне податке.

У вези са коришћењем питања број 40, констатовали смо да се препорука из писма господина Еверерса за кориштење питања 40 значајно разликује од препорука које су изнесене на састанку са директорима статистичких институција који је одржан 08.06.2015. године, а које је потврдио и Марко Скарно на радном састанку са члановима групе за едитовање и импутацију из све три статистичке институције у БиХ. Наиме, на поменутом састанку је остављена могућност статистичким институцијама у БиХ да по завршетку процеса едитовања и импутације свих пописних података донесу одлуку о кориштењу питања 40 за корекцију резидентног статуса.

Такође, посљедња ИМО препорука да се не користи питање број 40 није конзистентна са препоруком из 13. ИМО извјештаја, гдје се управо препоручује кориштење овог питања за утврђивање резидентног статуса.

Закону о попису апсолутно нигдје не наводи варијабле које се користе за утврђивање статуса резидента, нити је то предмет Закона о попису. Закон о попису даје јасне дефиниције уобичајеног мјеста становања, сталног становника, укупног броја стално настањеног становништва, из којих се изводе стални становници. Управо из дефиниције уобичајеног мјеста становања произилази неопходност консултације питања 40. Чак и сама пописница П-1 је управо дизајнирана тако да има секцију „мјесто становања“ (не носи назив уобичајено мјесто становања), у коју су између осталих укључена питања од 1 до 7, што упућује на то да се кориштењем и осталих питања из других секција пописнице утврђује уобичајено мјесто становања.

У прилог ставу Завода, говоре и Препоруке конференције Европских статистичара за пописе становништва и станова 2010. године, гдје се у препоруци 197. каже да главни разлог зашто се прикупља податак о мјесту рада јесте повезати мјесто рада с уобичајеним мјестом становања, с циљем да се стави акценат на дневна кретања.

Имајући у виду све наведено, Завод ће настојати да се спорна питања ријеше у складу са Законом попису, како би се добила што квалитетније базе података која ће бити у власништву све три статистичке институције, што је регулисано и одредбама члана 22. Закону о попису, гдје је јасно прописано да је јединствена база података власништво све три статистичке институције у БиХ.

Када је у питању изјашњење Завода на документ - ревидирани Приједлог јединственог програма за обраду података, увидјели смо да у предметном документу помињете три прилога и то: прилог 1 - 9 детерминистичких правила за исправљање одређених недоследности у питањима од 1 до 7, прилог 2 - 29 детерминистичких правила за одређивање статуса резидента на основу питања од 1 до 7 и прилог - опис пробабилистичке методологије. Међутим, ниједан од ових докумената нисте доставили као прилог ревидираном Приједлогу јединственог програма обраде, на који тражите изјашњење. Завод сматра да је некоректно и непрофесионално тражити изјашњење на непотпун документ, те захтјевамо да нам у најкраћем року доставите комплетан материјал. Након што нам доставите тражене материјале, Завод ће се изјаснити и на текст наведених прилога.

У вези са наведеним, у прилогу вам, благовремено, достављамо коментаре Завода на ревидирани Приједлог јединственог програма обраде пописне грађе пописа становништва, домаћинства и станова у БиХ 2013. године.

С поштовањем,

Прилог:

- Коментари Завода на ревидирани Приједлог јединственог програма обраде пописне грађе пописа становништва, домаћинства и станова у БиХ 2013. године.

Anida Fazlic-Hadzic

From: BHAS <bhas@bhas.ba>
Sent: 6. juni 2016 9:18
To: 'Anida Fazlic'; zlatan.besic@bhas.ba
Subject: FW: Izjašnjenje na revidirani prijedlog Jedinственog programa obrade podataka i pismo gosp. Everaersa, traži se

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina

a. Zelenih beretki 26, 71 000 Sarajevo

w. www.bhas.ba

t. +387 (33) 911 911

f. +387 (33) 220 622

e. bhas@bhas.ba

From: Federalni zavod za statistiku [<mailto:fedstat@fzs.ba>]

Sent: Tuesday, June 23, 2015 4:05 PM

To: 'AGENCIJA'

Cc: fedstat@fzs.ba

Subject: FW: Izjašnjenje na revidirani prijedlog Jedinственog programa obrade podataka i pismo gosp. Everaersa, traži se

Poštovani,

Dana 19.06.2015. godine ste nam dostavili revidirani Jedinственi prijedlog Jedinственog programa obrade podataka i Pismo gosp. Evereasa i tražili da se o istom izjasnimo do utorka 23.06.2015. godine do 16,00 h.

Obzirom da je pismo gosp. Pitera Everaesa upućeno Vijeću ministara BiH, Federalni zavod za statistiku je mišljenja da je zahtjev Agencije za statistiku BiH o očitovanju na preporuke Pitera Everaesa i revidiran Jedinствен program obrade podataka preuranjen, obzirom da još uvijek Vijeće ministara BiH nije dostavilo pismeno očitovanje po datim preporukama.

S poštovanjem

Federalni zavod za statistiku

From: Sanjin Imamović [<mailto:sanjin.imamovic@fzs.ba>]

Sent: Monday, June 22, 2015 8:49 AM

To: 'Hidajeta Bajramović'; 'Galiba Karacic'; nisveta.dzebo@fzs.ba; hidaeta.colovic@fzs.ba; 'Samka Avdic'

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ
REPUBLIKA SRPSKA
INSTITUTE OF STATISTICS

Број: 06.3.07/061.1.1.2-58/15

Дана: 09.02.2015. године

УПРАВЉАЧКА ГРУПА МЕЂУНАРОДНЕ ПОСМАТРАЧКЕ ОПЕРАЦИЈЕ
н/р председавајућег господина Питера Еверерса

ПРЕДМЕТ: Рјешавање методолошких питања Пописа у БиХ

Поштовани,

Дана 03.02.2015. године Републички завод за статистику примио је Ваш допис у коме обавјештавате статистичке институције у БиХ да ћете упутити писмо председавајућем Савјета министара БиХ у вези са потенцијалним проблемима у смислу методолошких питања Пописа становништва, домаћинства и станова у БиХ. Такође, у прилогу дописа сте доставили списак докумената о којима је неопходно постићи договор и које је потребно усвојити, ради несметаног наставка активности на обради пописних података.

Републички завод за статистику је дана 05.02.2015. године примио и примјерак писма који сте доставили Савјету министара БиХ. У наведеном писму између осталог скрећете пажњу на потенцијалне проблеме по питању пописних активности, позивате Савјет министара БиХ да заједно са статистичким институцијама постигне договор и усвоји поменуте документе, те тражите да се Управљачкој групи Међународне посматрачке операције (у даљем тексту: ИМО) достави писмена потврда о усвајању наведених докумената до средине фебруара 2015. године.

Завод дијели Ваше мишљење и у потпуности је сагласан са Вама да је неопходно да се хитно постигне договор за усаглашавање одређених методолошких питања, као и да се усвоје наведени документи, а у циљу несметаног наставка активности на обради пописних података. Завод цијени подршку коју ИМО пружа статистичким институцијама у реализацији пописних активности, те се у оквиру својих надлежности залаже да се пописне активности врше у складу са Законом о попису и у складу са препорукама ИМО мисије и међународних експерата.

Овом приликом желимо да Вас обавијестимо да је у циљу постизања званичног договора за усаглашавање предметних методолошких питања и усвајања неопходних докумената, Републички завод за статистику заузео сљедећи став:

1. Завод у цијелости прихвата документ за укључење/искључење валидних/невалидних упитника (Анекс 1), а који је израђен од стране експерата за техничку подршку Пописа.
2. Када је у питању очигледна недоследност у питањима од 1 до 7, Завод је сагласан са детерминистичким правилима израђеним од стране Групе за методологију и међународних експерата.
3. Завод је сагласан са 29 основних правила за утврђивање статуса резидентног становништва (Анекс 2).
4. Када су у питању активности које ће се спровести везано за појединце без идентификованог резидентног статуса, став Завода је да се поменута лица не могу сматрати резидентима и да их треба укључити у нерезиденте.

5. Потребно је размотрити активности које ће се проводити у случајевима гдје се појаве недоследности између резидентног статуса и других података датих у упитнику (одлука о томе да се у обзир узима рад/школовање у иностранству, како би се исправили већ утврђени резидентни статуси). Завод је сагласан да се подржи препорука ИМО тима да се статус резидента утврђује на основу питања од 1 до 7, али сматра да се обавезно требају консултовати и друга питања која утичу на одређивање статуса резидента.

6. Подржава се приједлог експерата да приликом публиковања првих основних пописних резултата, публикација треба да обухвати оптимални сет података, а све то по завршетку активности на провјери квалитета и конзистентности података.

7. Током текуће седмице потребно је утврдити сетове података који требају бити доступни за даљу обраду планом прописане активности.

Имајући у виду наведено, обавјештавамо Вас да Републички завод за статистику подржава приједлоге које сте навели у свом писму, у циљу рјешавања методолошких питања Пописа у БиХ. Завод сматра да се при рјешавању преосталих питања потребно придржавати Закона о попису, препорука ИМО тима и међународних експерата.

С поштовањем,

Директор
Др Радила Чичковић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ
REPUBLIKA SRPSKA
INSTITUTE OF STATISTICS

Number: 06.3.07/061.1.1.2-58/15

Date: 09th February 2015

MANAGEMENT GROUP OF THE INTERNATIONAL MONITORING OPERATION
Att: Chairman, Mr Pieter Everaers

SUBJECT: Resolving methodological questions in the Census in BH

Dear Mr Everaers,

On 3rd February 2015, the Republika Srpska Institute of Statistics received your letter in which you inform the statistical institutions in BH that you would send a letter to the Chairman of the Council of Ministers of BH, regarding possible problems in terms of methodological questions in the Census of Population, Households and Dwellings in BH. In addition, in the attachment you delivered a list of documents on which it is necessary to reach an agreement and which should be adopted for the unhindered continuation of activities in the processing of census data.

On 5th February 2015, the Republika Srpska Institute of Statistics also received a copy of the letter you had sent to the Council of Ministers of BH. In the letter, among other things, you drew attention to potential problems regarding census activities. You also called upon the Council of Ministers to reach an agreement and adopt the above mentioned documents together with the statistical institutions and asked for a written confirmation of their adoption to be submitted to the Management Group of the International Monitoring Operation (hereinafter: IMO) by mid February 2015.

The Institute shares your views and we completely agree that it is absolutely necessary to reach an urgent agreement to harmonise certain methodological questions, as well as to adopt the above mentioned documents in order to continue the census data processing activities without problems. The Institute also appreciates the support provided by IMO to the statistical institutions in the implementation of census activities and within our jurisdiction we are committed to carrying out census activities pursuant to the census law and in accordance with recommendations given by the IMO mission and international experts.

In this letter we would like to inform you about the Institute's standpoint regarding the formal agreement on the harmonization of these methodological questions and adoption of required documents, and they are as follows:

1. The Institute fully accepts the document regarding the inclusion/exclusion of valid/non-valid questionnaires (Annex 1), drafted by experts engaged in the Technical Support for the Census.
2. When it comes to evident incoherencies in Q1-Q7, the Institute approves the deterministic rules developed by the Methodology Group and international experts.
3. The Institute agrees with the 29 basic rules to determine the resident status (Annex 2).
4. Regarding the activities to be implemented for those individuals without an identified resident status, the Institute believes that such persons cannot be considered residents; therefore they should be included in non-residents.

5. It is necessary to discuss the activities to be implemented in cases of inconsistencies between resident status and other information in the questionnaire (the decision on the consideration of work/study abroad, in order to correct the already determined resident status). The Institute supports the IMO's recommendation to determine resident status based on Q1-Q7, but we also think that other questions that affect the determination of resident status must be taken into account.

6. We also support the experts' proposal for the publication of first main census results, which states that the publication should include an optimal set of data, all after the completion of quality and data consistency checks.

7. During this week it is necessary to identify sets of data which should be available for further processing of the planned activity.

Given the above, we wish to inform you that the Republika Srpska Institute of Statistics supports proposals cited in your letter, in order to resolve methodological questions in the Census in BH. The Institute also believes that it is highly important to observe the census law and recommendations of the IMO team and international experts in resolving the remaining questions.

Kind regards,

Director General
Radmila Četković, PhD

Anida Fazlic-Hadzic

From: BHAS <bhas@bhas.ba>
Sent: 6. juni 2016 9:18
To: 'Anida Fazlic'; zlatan.besic@bhas.ba
Subject: FW: Izjašnjenje na revidirani prijedlog Jedinostvenog programa obrade podataka i pismo gosp. Everaersa, traži se

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine
Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina

a. Zelenih beretki 26, 71 000 Sarajevo

w. www.bhas.ba

t. +387 (33) 911 911

f. +387 (33) 220 622

e. bhas@bhas.ba

From: Federalni zavod za statistiku [<mailto:fedstat@fzs.ba>]

Sent: Tuesday, June 23, 2015 4:05 PM

To: 'AGENCIJA'

Cc: fedstat@fzs.ba

Subject: FW: Izjašnjenje na revidirani prijedlog Jedinostvenog programa obrade podataka i pismo gosp. Everaersa, traži se

Poštovani,

Dana 19.06.2015. godine ste nam dostavili revidirani Jedinostveni prijedlog Jedinostvenog programa obrade podataka i Pismo gosp. Evereasa i tražili da se o istom izjasnimo do utorka 23.06.2015. godine do 16,00 h.

Obzirom da je pismo gosp. Pitera Everaesa upućeno Vijeću ministara BiH, Federalni zavod za statistiku je mišljenja da je zahtjev Agencije za statistiku BiH o očitovanju na preporuke Pitera Everaesa i revidiran Jedinostven program obrade podataka preuranjen, obzirom da još uvijek Vijeće ministara BiH nije dostavilo pismeno očitovanje po datim preporukama.

S poštovanjem

Federalni zavod za statistiku

From: Sanjin Imamović [<mailto:sanjin.imamovic@fzs.ba>]

Sent: Monday, June 22, 2015 8:49 AM

To: 'Hidajeta Bajramović'; 'Galiba Karacic'; nisveta.dzebo@fzs.ba; hidaeta.colovic@fzs.ba; 'Samka Avdic'